Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 16 июн жума

Сотувда эркин нархда

№ 115 (2412)

ТАШРИФ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

ДУШАНБЕ, 15 июн. ЎзА махсус мухбири Анвар Каримов хабар қилади:

Бугун Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Тожикистонга расмий ташрифи бошланди.

Тожикистон президентининг қароргоҳида икки давлат раҳбарларининг яккама-якка суҳбати бўлиб ўтди. Унда мамлакатларимиз ўртасидаги ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий алоқаларнинг бугунги аҳволи, минтақавий муаммолар ва бошқа муҳим масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Ўзбекистон ва Тожикистон расмий делегацияларининг музокараларида ўзаро манфаатли алоқаларни ривожлантириш, муносабатларнинг ҳуқуқий пойдеворини мустаҳкамлаш, барча соҳаларда ҳамкорлик кўламини кенгайтириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Музокаралардан сўнг ҳужжатларни имзолаш маросими бўлиб ўтди. Томонлар абадий дўстлик, жиноятчиларни топшириш тўғрисидаги шартномалар, чегараларни делимитация қилиш ҳақидаги меморандум, ҳуқуқий ахборот алмашиш ҳамда суд экспертизаси соҳасида ҳамкорлик борасида битимлар имзолади.

Ислом Каримовнинг Душанбе шаҳри зиёлилари ва жамоатчилиги вакиллари билан учрашуви бўлиб ўтди.

Шу билан Ислом Каримовнинг Тожикистонга расмий ташрифи ниҳоясига етди.

(ЎзА)

«Ғалла — 2000»

КОНИМЕХ ҒАЛЛАКОРЛАРИ ЗАФАРИ

Конимех тумани меҳнаткашлари жорий йилда ғалладан мўл ҳосил етиштиришди. Натижада Навоий вилоятида биринчи бўлиб давлатга дон топшириш йиллик шартнома режасини ошириб бажаришди. Мавжуд 2400 гектар майдоннинг 1400 гектаридаги ҳосил ўриб-йиғиб олинди. Давлат омборларига режадаги 4697 тонна ўрнига 4790 тонна сара дон топширилди. Ёки ҳар гектардан 42 центнердан ҳосил кўтарилди.

Муваффақиятда Ҳамид Олимжон номли, «Шўркўл», «Чордара» ширкат хўжаликлари ҳамда 60 дан зиёд фермер хўжаликларининг ҳиссалари катта бўлди. Туманда ғалла ўрим-йиғими қизғин давом этмоқда. Далаларда 5 та «Кейс» комбайнлари куну тун тинимсиз ишлатилиб, ҳар бири билан суткасига 35-40 гектардан бошоқли дон экинлари йиғиштириб олинаётир. Ғаллакорлар давлатга режага қўшимча яна 900 тонна дон топшириш ниятидалар.

Ҳамкорлик

ХОРИЖ ТЕХНОЛОГИЯСИ ҚЎЛ КЕЛМОҚДА

«Бухоро-нон» очиқ турдаги акциядорлик жамияти жорий йилнинг ўзида 20 миллион сўмлик нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқарди.

– 500 нафар ишчидан таркиб топган жамоамиз 32 турдаги нон, 8 турдаги макарон ва 20 турга яқин макарон маҳсулотларини замонавий технологиялар ёрдамида ишлаб чиқаришни йўлга қўйган, – дейди корхона раҳбари Мансур Восиев. – Германия ва Россия фирмаларидан келтирилган серунум дастгоҳлар иш суръатига суръат қўшмоқда.

Корхонада ўтган йили 206,9 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилган бўлса, жорий йилда бу кўрсаткични 390 ,6 миллион сўмга етказиш кўзда тутилган. Ўсиш суръати ўтган йилга нисбатан 80 фоизни ташкил этади.

Семинар

КЕНГАШИБ ОЛИНДИ

Кеча Жиззахдаги вилоят Маънавият ва маърифат уйида республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг «Fidokor» газетаси мухбири саволларига жавоблари юзасидан илмий-амалий семинар бўлиб ўтди. Унда ҳокимлик вакиллари, ўқув юртларининг маънавият ва маърифат бўйича шуғулланадиган мутасаддилари, кутубхоналар мудирлари, матбуот ходимлари иштирок этдилар. Бу эса семинарнинг ишчан, ўзаро савол-жавоблар ва мунозаралар руҳида ўтишини таъминлади.

Семинар қатнашчилари «Маънавият-маърифат» маркази вилоят бўлими раҳбари, профессор Ўрол Носиров, мустамлака даврида қатағон бўлганлар хотирасини тиклаш ва абадийлаштириш республика ишчи гуруҳи ҳамда жамғармаси раиси, республика маърифатпарварлар жамияти раиси Наим Каримов, республика Вазирлар Маҳкамаси атамашунослик қўмитаси раиси ўринбосари Ҳабибулла Бектемировларнинг чиқишларини, айниқса, катта қизиқиш билан кутиб олдилар.

Семинарда бундай анжуманларни барча шаҳар; туманларда, корхона ва ташкилотларда ўтказиш, мулоҳаза, мунозараларни кенг оммага етказиш лозимлиги қайд этилди.

Тадбиркорлик

ҚАДОҚЛАНГАН ҚУРУҚ МЕВАЛАР

Хатирчи тумани деҳқонлари қуруқ меваларни қадоқланган ҳолда экспорт қилиш имкониятига эга бўлдилар.

Туман маркази — Янгиработда Греция давлати ҳамкорлигида ишга туширилган «Алмега-М» кичик корхонаси асосан қуруқ меваларни қадоқлаш ва уни экспорт қилишга ихтисослаштирилган.

Айни пайтда корхонада Тошкентдаги «УПМ Савдо» фирмаси буюртмасига асосан ўрик,. ёнғоқ ва тузланган ерёнғоқ қадоқланмоқда. Тайёр маҳсулотларнинг бир қисми хорижга экспорт қилинаётир.

Тараддуд

БАЙРАМГА ҲОЗИРЛИК

Самарқанд вилоятининг Оқтош шаҳридаги 56 та маҳалла фуқаролар йиғинларида республикамиз мустақиллигининг тўққиз йиллигига тайёргарлик ишлари қизғин бораяпти.

— Ҳар бир маҳалланинг амалга ошириладиган ишлари аниқ белгилаб берилган, — дейди туман маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгашининг раиси А. Элмуродов. — Наврўз байрамида 200 та кам таъминланган оилага 360 минг сўмлик хайрия ёрдами кўрсатилганди. Истиқлол байрамида ҳам бундай эзгу тадбирлар давом эттирилади. Шу пайтга қадар 50 та маҳаллада маънавият ва маърифат хоналари ташкил этилиб, улар тўла жиҳозланди.

Спорт

ОЛДИНДА — ОЛИМПИЯ ЎЙИНЛАРИ

«Динамо» жамиятининг 16 спортчиси бугунги кунгача Сиднейда ўтадиган Олимпия ўйинларига йўлланма олди. Улар дзюдо, эркин кураш ва бокс бўйича мустақил Ўзбекистонимиз спорт шарафини ҳимоя қилишади.

Республикамиз Президенти И. Каримовнинг Олимпия ҳаракатини янада ривожлантириш ва мамлакат спортчиларини Сиднейда ўтадиган XXVII олимпия ўйинларига тайёрлаш тўғрисидаги фармони олимпиячиларимиз руҳини кўтариб юборди. «Динамо» жамияти тарбияланувчилари – боксчилар Тўлқинбой Турғунов, Дилшод Йўлдошев, Алишер Раҳимов, эркин кураш бўйича Атҳам Очилов, Рамил Исломов, Руслан Хинчагов, дзюдочилардан Армен Богдасаров, Абдулло Тангриевлар Олимпиада беллашувларига муносиб тайёргарлик кўришмоқда.

«Халқ сўзи» ва «Туркистон-пресс» мухбирлари хабарлари асосида тайёрланди.

СУРХОНДА УЗУМ ПИШДИ

«Навбаҳор» ширкат хўжалиги Музрабод туманининг шимолий қисмида Кўҳитанг тоғи этагида жойлашган. Хўжаликда 1454 гектар ер ўзлаштирилган бўлиб, сувни Шеробод каналидан насослар орқали олади.

Шунга қарамай хўжаликда ҳар йили қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларида мўл ҳосил етиштирилади.

Айни кунларда ҳам хўжаликда ғўзага ишлов бериш, ғалла ўрими билан бир қаторда 6 та звенога бўлиб берилган узумзорларда иш қизғин.

Звено аъзолари ҳозиргача узилган 70 тоннага яқин узумни Кўҳитанг тоғида жойлашган «Беш булоқ» болалар оромгоҳига бердилар. Эндиликда эртаки узум вилоят бозорларига сотиш учун чиқарилмоқда. 24 нафар звено аъзоларининг ҳар бири ўтган йилда 100 минг сўмдан иш ҳақи олишган эди. Бу йил узумзорларда ҳосил чўғи ўтган йилгидан анча баланд, иш ҳақи шунга яраша бўлади.

СУРАТДА: звено ишчилари Малоҳат Мўминова ва Матлуба Тўраевалар.

Искандар ХЎЖАЕВ (ЎзА) олган сурат.

ҚУЛАЙ ДАСТГОҲЛАР ТАДБИРКОРЛАРГА

Гулистон шаҳрида хусусий тадбиркорлар учун мини технологиялар ва ишлаб чиқариш ускуналари савдо кўргазмаси бўлиб ўтди. Уни Республика бизнес инкубатори, Гулистон шаҳар ҳокимлиги ва шаҳар товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси уюштирди. Мазкур тадбир Ўзбекистоннинг бешта ҳудудида ўтказиладиган кўргазма дастурини амалга оширишнинг биринчи босқичидир.

Савдо кўргазмасининг асосий мақсади тадбиркорларни кичик ва ўрта бизнес корхоналарида замонавий ихчам ускуналар ва мини технологиялардан фойдаланиш имкониятлари билан таништиришдир. Кўргазмада мамлакатимиз ва хорижда ишлаб чиқарилган 50 га яқин турли техникалар намойиш этилди. Тадбиркорларда "ПГС" ишлаб чиқариш бирлашмаси, "Вольфсон Шарқ Интерпрайзес" қўшма корхонаси ва "ТЭКиК" кичик корхонаси маҳсулотлари катта қизиқиш уйғотди.

Тадбиркорлар савдо кўргазмасида керакли техникаларни сотиб олиш имкониятига ҳам эга бўлишди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қуритиш, қайта ишлаш, тайёрлаш ҳамда қадоқлаш мини цехлари ва заводларини етказиб бериш бўйича кўплаб шартномалар тузилди.

(ЎзА)

ОҚОЛТИНЛИКЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Сирдарё вилояти Оқолтин туманининг пиллакорлари давлатга пилла топшириш буюртмасини бажаришди. Қабул пунктига 22,5 тоннадан ортиқ қимматбаҳо саноат хомашёси жўнатилди.

"Фарғона", Тоиров номли, "Барлос" ва Р.Мусамуҳамедов номли хўжалик пиллакорлари умумий муваффақиятга улкан ҳисса қўшишди.

Туманда энг яхши пиллакор унвонига "Фарғона" ширкат уюшмаси аъзолари М.Суронова, С.Комилова, М.Матқобилова ҳамда "Сардоба" хўжалиги аъзолари Б.Тўйчиева, Х.Тожибекова ва М.Матиева сазовар бўлди. Улар ҳар бир қути қурт уруғидан 75-85 килограммдан пилла олишга эришди.

Пилла топшириш давом этмоқда.

Тўлқин АҲМАДАЛИЕВ, ЎзА мухбири.

ЛИЦЕЙДАН ХАЛҚАРО КЎРГАЗМАГА

Қарши тасвирий ва амалий санъат лицейининг ўқувчилари 1998 йил Чехия Республикасида ўтказилган «Лидице-99» болалар ижодиёти халқаро кўргазмасида иштирок этиш учун таклифнома олган эдилар.

Ўтган йил февралда рамзий «Тошкент-Лидице-99» болалар расмлар кўргазмасида мазкур лицейнинг 11 нафар ўқувчиси қатнашганди. Шундан 9 нафарининг иши юқори баҳоланиб, Чехияга юборилганди. Яқинда Ўзбекистон Бадиий академиясидан хушхабар келди. Маълум бўлишича, 4 ўқувчи — Маъсуд Холов, Шуҳрат Суяров (ҳозир улар республика Рассомлик ва дизайн коллежи талабалари), Мақсуд Содиқов, Шерзод Норматовлар кўргазма дипломлари ва медаллар билан тақдирланишган.

Ёш мусаввирларнинг ижод маҳсули Чехия Республикасида, Софиядаги Чехия маданият марказида ва Бухарестдаги кўргазмаларда намойиш этилган. Энг асосийси лицей «Роза-Лидице» медалига ва дипломга лойиқ кўрилган.

Мунира СОАТОВА.

ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК

Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судида "Халқаро шартномалардан келиб чиқувчи низоларни ҳал этиш" мавзуида семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик ва идоралар, олий ўқув юртлари ҳамда халқаро ташкилотларнинг вакиллари, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар хўжалик судлари раислари, олимлар, мутахассислар қатнашди.

Олий хўжалик суди ва Британиянинг "Ричард Батлер" фирмаси Республика Ташқи ишлар вазирлиги ҳамда мамлакатимизнинг Буюк Британиядаги элчихонаси билан ҳамкорликда ташкил этилган семинарни олий хўжалик суди раиси М.Абдусаломов бошқарди.

Анжуманда Британиянинг "Ричард Батлер" фирмаси ҳамкори Жон Эммот, шу фирма ходими Анжелика Осипова ва бошқаларнинг Халқаро шартномалардан келиб чиқадиган низоларни ҳал этиш, халқаро арбитражнинг турлари, Ўзбекистонда арбитраж ҳуқуқи, арбитражлар қарорлари каби мавзулардаги маърузалари тингланди. Уларда халқаро шартномалардан келиб чиқувчи низоларни ҳал этишнинг ягона тартиби ўрнатилишига, унга томонлар қатъий равишда риоя этишига эришиш зарурлигига эътибор қаратилди. Халқаро тижорат арбитражлари фаолияти билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди.

(ЎзА)

ЖАҲОН 24 СОАТ ИЧИДА

• Финляндия Бош прокурори Матти Кусимаки ва унинг хитойлик ҳамкасби Хан Чжубин икки мамлакат прокуратуралари ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги меморандумни имзолади. Ушбу ҳужжатга кўра, томонлар соҳа бўйича ўзаро кадрлар тайёрлайди ва мунтазам ахборот алмашиб боради.

• Россия ҳукумати таклифига биноан, 21 июн куни Бразилия вице-президенти Марку Масиэла ўзаро ҳамкорлик бўйича Бразилия-Россия қўшма комиссиясининг биринчи мажлисида иштирок этиш учун Москвага келади.

• Жазоирда 33-халқаро иқтисодий кўргазма очилди. Унда 36 мамлакатдан 1300 корхона ўз маҳсулотлари билан иштирок этмоқда. Халқаро кўргазмада қишлоқ хўжалик техникаси, маиший техника жиҳозлари, енгил саноат ва бошқа халқ хўжалиги маҳсулотлари намойиш этилмоқда.

Кўргазма 24 июнга қадар давом этади.

• Украина президенти Леонид Кучма бошчилигидаги ушбу мамлакатнинг ишбилармонларидан иборат делегация аъзолари амалий ташриф билан Кубага келди. Ташриф давомида Л.Кучма Куба раҳбари Фидел Кастро билан учрашув ўтказади.

• Колумбиянинг Картахена шаҳрида "Рио-де-Жанейро гуруҳи"нинг олий даражадаги XIV учрашуви очилди. Ушбу гуруҳга Лотин Америкасидаги 19 давлат киради. Саммитда 16 мамлакатдан президентлар иштирок этмоқда.

• Ўтган ҳафта давомида Эроннинг Язд вилояти наркотик моддалар тарқалишига қарши кураш бошқармаси ходимлари 1,7 тоннадан зиёд оғуни қўлга олди.

Прокуратура фош этади

БУҒДОЙ ЎҒРИЛАРИ

Ноннинг ушоғи ҳам нон, шунинг учун ерда ётган ушоқни кўрган киши уни қўлига олади. Чунки ризқни ерда қолдириш гуноҳи азимдир. Шундай экан, айни вақтда ғаллазорларда етилиб турган донни нес-нобуд қилмасдан йиғиштириб олишда уюшқоқлик билан ҳаракат қилишимиз лозим бўлади. Вазирлар Маҳкамасининг «2000 йилги бошоқли дон экинлари ҳосилини йиғиштириб олишни уюшқоқлик билан ўтказиш масалалари тўғрисида»ги қарорида ҳам ана шу мақсадлар кўзда тутилган. Лекин шу ўринда айтиш жоизки, республика прокуратураси идоралари томонидан ўтказилган текширишларда бир қатор қонун бузилиш ҳолатлари аниқланганлиги ачинарли ҳолдир. Гапларимизга ойдинлик киритиш учун мисолларга мурожаат қиламиз. Бошқаларни қўя турайлик, айрим раҳбарларнинг йўл қўйган хатолари ҳам кўпчиликни таажжубга солмоқда. Жумладан, ғалла ҳосилини ўриб-йиғиб олишда Қашқадарё вилояти штаби раҳбари — вилоят ҳокимининг қарорида далада ўрилаётган донни қуритмасдан ва тозаламасдан тўғридан-тўғри дон тайёрлов корхоналарига топшириш кўрсатилган. Ушбу қарор ҳукумат топшириғига зид бўлганлиги сабабли вилоят прокуратурасининг протести билан бекор қилинди.

Текширишларда аниқланишича, айрим тайёрлов корхоналари ва хўжаликлар, ғалла ўрим-йиғимига жалб қилинган бошқа мутасадди корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг ўзларига юклатилган вазифаларни лозим даражада бажармаганликлари, ғалла ҳосилини ўриб-йиғиб, ташиш ва сақлаш билан шуғулланаётган ходимлар ўртасида етарли даражада тушунтириш ишлари олиб борилмаганлиги туфайли, дон маҳсулотларини ўзлаштириш ҳоллари содир этилмоқда. Қумқўрғон тумани прокуратураси томонидан ўтказилган тадбирлар давомида «Олтин бошоқ» дон маҳсулотлари қабул қилиш корхонаси қоровуллари Ш.Шодузов ва А.Норбоевлар 30 майдан 31 майга ўтар кечаси 16 қоп — оғирлиги 800 килограмм буғдойни Й. Шодузовга тегишли бўлган давлат белгиси 19 В 62-06 «ВАЗ-2106» русумли автомашинада корхона ҳудудидан олиб чиқиб, «Беш қаҳрамон» жамоа хўжалиги, «Оқжар» маҳалласида яшовчи Ч.Қурбоновга ҳар бир килосини 60 сўмдан сотганлиги аниқланган. Ёки Нишон тумани, «Оқ олтин» жамоа ширкат хўжалигининг ҳайдовчиси О.Муҳаммадиевни олайлик. У назоратсизликдан фойдаланиб, 63000 сўмлик 3140 килограмм буғдойни ўз уйига туширган.

Навоий вилояти ИИБ ёнғиндан сақлаш бўлимидан ғалла ўрим-йиғимига сафарбар қилинган ички хизмат оддий аскари Д.Бақоев 2000 йил 9 июн куни Навбаҳор тумани «Дўстлик» жамоа хўжалигидаги ғалла ўрилаётган майдонда Бешработ қишлоқ фуқаролар йиғини халқ посбони У.Раимов ва комбайн ҳайдовчиси Д.Пўлатовлар жиноий тил бириктиришади. Оқибатда комбайн бункеридан нархи 16000 сўмлик 320 килограмм буғдойни олиб, ВАЗ-2101 русумли Г 76-00 НВ давлат белгили автомашинада уйларига олиб кетаётган вақтида кирдикорлари фош этилган.

Ғалла етиштирувчи айрим бригадалар ва фермер хўжаликлари бошлиқлари, пудратчилар ва ғалла ўрим-йиғимига жалб қилинган ишчи-хизматчиларга нисбатан назорат ҳамда талабчанликнинг сусайтириб юборилганлиги туфайли тайёрлов корхоналарига ғалла сотиш бўйича шартномавий режалар бажарилмасдан буғдой донини ўзлаштириш ҳолларига йўл қўйилган.

Қизириқ туманидаги Х. Эшонов номли жамоа хўжалиги пудратчиси А.Аноровнинг «иши» ҳам осон кўчди. Унинг ғаразли таклифи комбайн ҳайдовчиси Ҳ.Рўзиевга маъқул тушади. Комбайнчи 1470 килограмм буғдойни О.Тожиев бошқарувидаги Т.28х4 русумли трактор тележкасига тўкади ва уни Аноровнинг ҳовлисига келтириб қўйишади.

Туман прокуратураси томонидан А.Аноровнинг ҳовлисидаги 1470 килограмм буғдой далилий ашё сифатида олиниб, унга нисбатан ЖКнинг 167-моддаси 3-қисми билан жиноят иши қўзғатилган. Ҳозир у эҳтиёт чораси сифатида қамоққа олиниб, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Андижон вилояти, Избоскан тумани Н.Жўраев номли жамоа хўжалиги, Чувама қишлоғида яшовчи ҳамда шу жамоа хўжалигида ижарачи бўлиб ишловчи Э.Турғунов ҳам инсофини йўқотиб қўйди. Акс ҳолда хўжаликнинг 6-бригадасидаги буғдойзордан 283 килограмм буғдойни ўриб, ўғирлаб кетмаган бўларди.

Олтиариқнинг «Пахтаобод» ширкат хўжалиги ижарачиси Қ.Ортиқовнинг саргузашти ҳам Турғуновникидан қолишмайди. У 30 майдан 31 майга ўтар кечаси 6794 сўмлик 285 килограмм буғдойни ўз манфаати йўлида ўзлаштириб юборади.

Хатирчи туманидаги А.Навоий номли жамоа хўжалигида яшовчи Ғ.Ёқубов хўжаликнинг ғалла майдонидан 180 килограмм 13500 сўмлик ғаллани ўғирлаб яхши иш қилдим, деб ўйлаганди. Афсуски, прокуратура ходимлари унинг бундай сеҳргарлигини батафсил таҳлил қилишга киришганида ортиқча «ғайрат» кўрсатганлигини тушуниб қолди.

«Навоийвилоятдонмаҳсулотлари» акциядорлик уюшмасида ўтказилган текширишда Хатирчи туманидаги «Боғчаикалон» ширкат хўжалиги, Навоий туманидаги «Нарпай», Ибн Сино ва К. Мусаев номли хўжаликлардан 11 та юк автомашинасида давлатга сотиш учун келтирилган доннинг намлик ва ифлосланиш даражаси 19-22 фоизни ташкил этиши аниқланган ва ушбу маҳсулотлар қабул қилинмасдан хўжаликларга қайтариб юборилган. Айнан шунга ўхшаш донни намлик ва ифлосланиш даражаси давлат стандартларига белгиланган меъёрлардан юқори бўлган ҳолда қабул қилиш пунктларига топшириш вилоятнинг Хатирчи туманидаги А.Ёрлақабов ва А.Ҳалимов номли ширкат хўжаликлари ҳамда Навбаҳор туманидаги «Дўстлик», «Учтут», «Зарафшон», «Янги ҳаёт» ва «Гигант» хўжаликлари,шунингдек Навоий туманидаги Ал-Бухорий номли жамоа хўжаликларида йўл қўйилганлиги аниқланган. Бундай ҳолатларни келтириб чиқарган хўжаликлар раҳбарлари туман прокурорлари томонидан қонунбузилишларга йўл қўймаслик хусусида расман огоҳлантирилган.

Прокуратура идоралари томонидан 2000 йилги бошоқли дон экинлари ҳосилини йиғиштириб олиш мавсуми бошланганидан буён ўтказилган текшириш натижаларига кўра, аниқланган қонунбузилиши ҳолатларини бартараф этиш тўғрисида ваколатли мансабдор шахслар ва идораларга 1 та протест, 130 та тақдимнома ва 343 та амрнома киритилган. 1289 нафар мансабдор шахс қонуннинг бузилишига йўл қўймаслик хусусида расман огоҳлантирилган, 88 ходим интизомий, 158 шахс маъмурий ва 22 шахс моддий жавобгарликка тортилган, 15970 сўмлик зарар ихтиёрий ундирилган, айбдор шахслардан 108,2 минг сўмлик зарарни ундириш тўғрисида судларга 27 та даъво аризаси киритилган, 27 та жиноят иши қўзғатилган.

Айбдор шахслардан 19625 килограмм буғдой дони олиб қўйилиб, тайёрлов корхоналарига топширилган.

Ҳ. МАҲМУДОВ, Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси умумий назорат бошқармаси бошлиғи, адлия катта маслаҳатчиси.

БАҲОРИСТОНДАГИ БУГУНГИ КАЙФИЯТ

одамлар қалбидаги ишонч ва эътиқод маҳсулидир

Президент Ислом Каримовнинг «Фидокор» газетаси мухбири саволларига жавобларини ўқиб, шундай хулосага келдим. Чунки Юртбошимиз айтганларидек, «халқнинг шуурида ҳамиша, ҳар қандай шароитда ҳам буюк орзулар, эзгу ниятлар, келажакка, ёруғ кунларга ишонч яшаб келади. Бизнинг эзгу интилишларимиз замирида ҳам ана шундай буюк ишонч бор. Аниқ мақсад йўлидаги бунёдкорлик ишларимиз амалий натижалар бера бошлаган, кўзлаган режаларимиз босқичма-босқич рўёбга чиқиб, дунё ҳамжамиятидан ўзимизга муносиб ўрин эгаллаб бораётган бугунги кунда халқимиз, миллатимиз қалбидаги ана шу ишонч ва эътиқод янада мустаҳкамланмоқда».

Худди шундай. Йўқса, ғаллага ўроқ тушган, сояда иссиқ 40 даражага етган бир пайтда баҳорий кайфият нима қилади? Баҳористонда баҳор уч ой эмас, кўпроқ давом этадими? Ундай дейдиган бўлсак, бу йил энг аввал шу туманда эрта баҳордаёқ, ҳали чўпонлар тўл олмасдан туриб, майсалар қовжираб қолди. Баҳор баҳордек бўлмади. Осмонга пағапаға булутлар чиқса-да, 29 мартдан кейин ёмғир ёғмади. Шунинг ўзиёқ оти Баҳористон бўлгани билан ҳудудининг аксарияти саҳро бўлган, бир учи Кўкдумалоқ, Зеварда конларига туташ бу туманда сув нечоғлик азиз эканлигини кўрсатувчи оддий мисолдир.

Хўш, унда баҳорий кайфият боиси недир? Мен қайта-қайта ўзимга шу саволни бердим ва жавобни Президент сўзларидан топдим. Илло, кўзланган манзилимизга яқинлашаётган бир вақтимизда шууримиздаги ишончгина тараққиётга эришиш йўлларини қидиришга ундайди. Хоҳ табиий, хоҳ бошқа қийинчилик бўлсин, инсон ақл ва меҳнат билан чора топишга интилади. Мен Баҳористонда ишончга йўғрилган ана шу интилишни ҳар қадамда сездим. Ва буни туман ҳокими Ҳайит Тожиевнинг Президентимиз асарларида олға сурилаётган миллий ғоя, мустақиллик мафкураси ҳақидаги фикрларини ҳар жойда, ҳар қачон, ҳар кимга содда ва лўнда, халқона тарзда қулоғига қуйишининг, энг асосийси, сўзи билан иши битта бўлиши учун жон куйдиришининг мантиқий хулосаси, деб билдим. Демак, «умид билан суқилган таёқ, бир кун берар меваю япроқ». Бу ҳам азалдан қумлар кўчиб юрадиган саҳрои азимни боғ-роғларга буркаш, пахтазорларга айлантириш, энг асосийси, шу кўҳна замин одамларининг ҳам бамисоли Европадан қолишмайдиган турмуш даражасига эришиш орзусидан келиб чиқади. Ҳолбуки, Баҳористонда ишлаш осон эмас. Ишчи кучи кам, мутахассислар етишмайди. Лекин шундай шароитда ҳам Баҳористон қиёфаси, айниқса, туман маркази кўриниши сўнгги 3-4 йилда кескин ўзгарди. Буни душман ҳам, дўст ҳам тан олишга мажбур. Одамлардаги меҳнатга муносабат бутунлай ўзгарганлигини айтмайсизми? Алқисса, бунинг барисининг боиси улардаги ишонч ва эътиқодда, деб ўйлайман.

Келинг, яхшиси, Баҳористонда кўрган-кечирганларимни айтай, хулоса чиқариш эса сизга ҳавола. Қаршидан Баҳористонга «Жейнов» хўжалигидан ўтилади. «Жейнов» дейилса, Қашқадарёда ҳамма билади. Чунки хўжаликнинг довруғи чор тарафга кетган. Айниқса, хўжалик раиси Муродулла Саидовнинг. Бу бежиз эмас. Жамоада ҳар йили 8 минг тонна пахта етиштирилади. Чорвадан миллион-миллион сўмлаб фойда олинади. «Жейнов»дагидай арзон ва тўкин бозор бу атрофда йўқ. Ҳар хонадонга газ, сув кириб келган. Ҳаммаси раиснинг тадбиркорлиги туфайли. Баҳористонга боришдан аввал Муродулла Саидов билан учрашдим, у киши билан пахта далаларини айландим. Мақсад сув танқис бўлган бу йилги шароитда «Жейнов»ликларнинг қандай тадбир қўллаётганликларини билиш эди.

— Ҳозир бир жойга олиб бораман, — деди Муродулла Саидов. — У ерда ғўзаларни кўрасиз. Сўнгра бошқасига олиб ўтаман. У ердаги ғўзалар билан солиштирасиз.

Рози бўлдим. Асфальт йўл ёқасидаги пайкалга кирдик.

— Кўраяпсизми, ғўза 60х60 схемада экилган, — тушунтиради у. — 1 гектар майдонда 120-130 минг кўчат бор. Чигит 12-13 апрелда экилган. Қаранг, эгатнинг ораси очилган. Чунки орасига шамол тегса, ғўза томири пастга кетади, ўсимликнинг ўзи намни излайди. Биринчи ва иккинчи ишлов шундай бўлади. Зарур ҳолда учинчи ишлов ҳам шундай қилинади. Шунда ғўза ғовламайди. Ҳосил шохларининг ораси кенгайиб кетмайди.

— Сув..., — деб гап бошлашим биланоқ Муродулла ака жилмайганча мақсадга ўтади.

— Ҳа, баракалла. Ғўзанинг чилласи чиққунча икки ишлов етади. Чилла чигит экилгандан кейин 40-42 кундан сўнг чиқади. Шунда сув олинади. Қаранг, ҳозир ҳар туп ғўзада 5-6 тадан шона бор. Суғорилганда эса 7-8 та бўларди. Афсуски, сув кам. Аммо бунинг ҳам иложи бор. Сув, аввало, битта эгат ташлаб суғорилади. Қолаверса, ҳозирги шароитда ғўзани суғориш эмас, намлаш керак, холос. Мана шунинг учун ҳам бу пайкални ижарага олган Фарҳод Рўзибоев ҳар йили гектаридан 45-46 центнер ҳосил олади.

Муродулла аканинг гапларини I-ширкат бошлиғи Юсуфбой Раҳимов ҳам тасдиқлади.

— Ўқариқни калта олаяпмиз, — деди у. — Нури бериб, эгат оралатиб суғораяпмиз. Бу — 5-6 та шона кўп бўлади, дегани. Аммо зовурнинг суви шўр.

— Тўғри, — дейди Муродулла ака. — Шунинг учун ҳар ишловда нури бериш лозим. Асфальтни ёриб, кўкариб чиққан ғўзани кўрганмисиз? Мен кўрганман. Ишловсиз, сувсиз 7-8 та кўсак тугади. Қаранг, ғўзанинг ички имконияти қандай катта. Аммо, — у муғомбирона илжаяди, — ғўза эътибордан қолса... алдаб қўяди. Шунинг учун деҳқоннинг қўлининг иссиғини, юрагининг тафтини сезиб турмаса бўлмайди. Тажрибали деҳқон ғўзаси билан кунда 3 марта «гаплашиши» керак. Шунда айтган ҳосилни олади. Бунинг учун ҳозирги шароитда 1 сувчининг ўрнига 4-5 сувчи ишлаши даркор. Ўқариқни калта олиб, кундузи ҳам, кечаси ҳам суғориш зарур. Тунда сув кўпроқ юради. Туну кун тиним билмаган одамгина мақсадига эришади. Бунинг учун хўжалик раҳбари сувчига ҳам, бошқага ҳам шароитни яратиб бериши керак. Биз шундай қилаяпмиз...

«Жейнов»да ана шундай ишланаяпти. Шунинг учун ҳам «Жейнов» ғўзасининг авжи баланд. Аммо бошқа хўжаликларда бўлиб, у ердаги ғўзаларни кўргач, рости ажабландим. Негаки, бу ердаги ғўзалар «Жейнов»дагидан зиёд бўлса зиёд, кам эмасди. Хўш, баҳористонликлар бунга қандай эришдилар?

— Аввал ерни суғориб, кейин чигит экдик, — дейди бу саволимга туман ҳокимининг биринчи ўринбосари Комил Шоназаров. — Гапнинг очиғи, ҳеч қачон Баҳористонда ғўзадан бундай кўчат олинмаган. Ягана ҳам сифатли ўтказилди.Ишлов ҳам жойида. Ўғит ҳам берилаяпти. Нури, компост бас деганча солинаяпти. Энг асосийси, одамларимиз ишлаяпти. 450 дан ошиқ оилавий пудратчига ер бўлиб берилган.

Ҳа, ҳамма гап шунда. Одамлар ишлашаётир. Ишлаганда ҳам ишонч билан. Баҳор фаслидагидай завқ билан, жўшқинлик билан.

Комил Шоназаровнинг имоси билан шофёр машинани катта йўл бўйидаги пайкалнинг ёнида тўхтатди.

— Қаранг, ғўзалари тиззага уради-я, — дейди К. Шоназаров ҳаяжонини яширолмай. — Шоналарини айтмайсизми? 6-7 та, 3-4 та гул ҳам кўриниб қолибди.

Беихтиёр «Жейнов»да кўрганларимни кўз олдимга келтираман. Рости, бу ғўзалар ҳам у ердагидан кам эмасди. Пойчалари бақувват, дуркун ва соғлом.

Пайкал оралаб юрганимизни кўриб, ҳув нарида ишлаётган йигит-қизлар орасидан бири — ёш йигит биз томон юрди.

— Ана, ернинг эгаси ҳам келди, — деди Комил Шоназаров. — «Ўзбекистон»лик пудратчи Аннамурод Ортиқов деганимиз шу йигит.

«Ҳорма, бор бўл»дан кейин у билан у ёқ-бу ёқдан гаплашамиз. Суҳбат асносида унга разм соламан. Юзи офтобда обдон қорайган. Лабида ним табассум.

— Биринчи теримдаёқ 20 центнер пахта бераман, — дейди у ишонч билан. — Сув мўл бўлганда-ку... Ҳозир ҳам кам бўлмайди.

— Ишловга зўр бер, ишловга, — уқтиради унга Комил Шоназаров. — Ўтдан биттаям қолмабди. Бу яхши. Энди бўйёғига бўш келмасанглар, бас.

— «Ўзбекистон» хўжалиги асли чорвачиликка ихтисослашган бўлсаям, пахтаси қандай яхши, — таъкидлайди Комил Шоназаров. — Чўлнинг ичкарисидаги ғўзалари бундан ҳам яхши. Ўша ёққа борамизми?

— Борамиз.

Йўлда «Ўзбекистон» хўжалиги раиси Жаҳон Аслановни учратдик. «УАЗ» машинаси ногоҳ бир-икки «йўталди-ю», ўчди.

— Бензин тугадими? — сўради Жаҳон Асланов шофёри Ёқубдан.

— Йўқ. Карбюраторга нимадир тиқилди, шекилли.

Шундай қилиб, то Ёқуб карбюраторни тозалагунча, биз ҳам унга ёрдамлашган киши бўлиб турдик.

— Эрталабдан ёндиради-я, — дейди раис ўз-ўзига гапиргандек, даструмоли билан терларини артаркан.

Атрофга разм соламан. Олис-олисларда кўкка ўрлаётган газ машъаласи кўзга ташланади.

— Зеварда кони, — изоҳ беради Комил Шоназаров. — Биз борадиган жой унга жуда яқин.

Машина тўхтади. Атроф жангалзор. Ит узумдек қопқора мева туккан жангаллар орасидан эҳтиёт бўлиб ўтмасангиз, баданга найзадек қадалишидан ташқари, кийимингиздан парча-парча юлиб олиши ҳам ҳеч гап эмас.

Яраш Қодиров бошлиқ 4-ширкатнинг 250 гектар майдони ана шу жангалзордан бошланар экан.

Дастлаб пудратчи Тош Оллақуловга тегишли 20 гектарлик пайкални кўздан кечирдик. Ажиб манзара. Бир ёнда жангалзор. Бир ёнда ипга терилгандек саф тортган тизза бўйи ғўзалар.

— Кўрдингизми, — дейди Комил Шоназаров завқини яширолмай. — Қаранг, биттаям ўт йўқ. Пайкал четидаги янтоқ тўдалари шу даладан чиққан. Одамларимиз ишлаяпти-да.

— Аввал шофёр эдим, — дейди Тош Оллақулов. — Пахтага ўтиб кетдим. Оиламдан 5 киши ишлаяпмиз. Чайла қуриб олганмиз. Нолимаймиз. Қўлимизга пул тегиб турибди. Чек бор. Ҳисоб-китобни қилиб бораяпмиз.

Сулаймон Муродов номли хўжалик раиси Турсунпўлат Аҳмедовни Акрам бова Баротовга қарашли пайкалда учратдик.

— 5 апрелда 3 гектар ерга «6530-С» навли чигит экувдик, — дейди Акром бова. — Эрта экиб, яхши ишлов берганимиз учун, ғўзалар яшнаб турибди. 3 марта культивация қилдик, 2 марта ўтини чопиб, бўғзигача юмшатиб чиқдик.

Арал Шарипов бошлиқ оилавий пудратчиларга тегишли 23 гектарлик пайкал бошига, ариқ ёқасига қатор қилиб гул экиб қўйилибди. Ариқдан ҳатлаб, чопиқ қилаётган қизларга яқинлашамиз. Улар оғиз-бурнини рўмол билан ўраб олишган.

— Икки йилдан бери пахтада ишлаяпмиз, — дейди улардан бири Марҳабо Гулмуродова. — Ёмон эмас. Айниқса, раис янги бўлгандан бери тартиб-интизом яхши. Пулни ойма-ой олаяпмиз. Тўғри, ҳаво иссиқ. Бироқ бу ишларни чидаганга чиқарган. — шундай дейди-да, у тенгқурларига қараб, «тўғрими?» деб қўяди.

— Ҳамма пайкалимиздаги ғўзалар ана шундай баравж, — дейди Турсунпўлат Аҳмедов. — Шунинг учун 5160 тонна пахтани ўйнаб-ўйнаб топширамиз. 2000 гектарда ғўза ўстираяпмиз. 1000 гектардагисини машина билан териб оламиз, деб ҳозирдан машинабоп қилиб ўстираяпмиз. Тўғри, сув кам. Аммо сув кам деб ўтирганимиз йўқ. 5 та насос ўрнатиб, зовурдан сув чиқараяпмиз. Зовур суви шўр. Компост ҳам шўрни олади, ҳам ўсимликни сувсизликка чидамли қилади. Шона, гул ташламайди.

«Чандир» хўжалиги бир маҳаллар машҳур бўлган. Аммо сўнгги йилларда унинг шуҳрати сўниб, бултур санацияга тушди. Ташқи бошқарувчи Зарифбой Эркаевнинг саъй-ҳаракати билан энди-энди ўнгланиб бормоқда.

— Иш ҳақидан 17 миллион сўм қарз тўпланиб қолган экан, — дейди Зарифбой Эркаев. — Аста-секин узаяпмиз. Ҳозиргача 3,5 миллион сўм қолди. Ундан ҳам ҳадемай қутиламиз. Ҳозир одамларимизнинг ҳаракати яхши. Кўз тегмасин, ғўзаларимизнинг ривожи дуруст.

Абдуғаффор Субҳонов билан Юнус Қурбоновга тегишли майдонни ўртадан ўтган ариқ ажратиб тураркан. Бири 15, бири 20 гектар ер олган. Иккови ҳам «Бухоро-6» навли чигит эккан. Юнус 19, Абдуғаффор 35 ёшда. Лекин бири-биридан қолишмайди. Икковининг даласига кирган киши суқланмай иложи йўқ. Ҳатто пайкал бошига ҳам чигит экилган.

— Тўлиқ гектар дегани шу, — изоҳ беради Зарифбой Эркаев. — Бегона ўт йўқ. Булар, албатта, 35-40 центнердан ҳосил олади. Фақат Комил акам ўғит билан сувни етказиб берса, бас.

— 2021 тонна азот, 674 тонна фосфор, 129 тонна калийли ўғит олдик, яна оламиз, — дейди Комил Шоназаров. — Сув кам. Лекин иложи борича таъминлаяпмиз. Сизлар ҳам ўзларингизга боғлиқ ишни қиласизларда.

— Албатта, — маъқуллайди унинг гапини Зарифбой. — Пушта олиб, ғўзанинг бўғзини кўмамиз. Тупроқни ундай майин қиламиз. Компост берамиз. Ғўзаларимиз соғлом, бақувват. Сувни то ғўза чанқамагунча олмаймиз. Ҳозир шона ҳам, гул ҳам тўкилмайди.

— Баҳористонда ҳеч қачон бу йилгидек ғўза битмаган, — таъкидлайди Комил Шоназаров. — Туманимиздаги тўққиз минг гектар майдондаги ғўзанинг бари шундай. Чунки чигитни эрта экдик. Чигит экишдан олдин сув бердик. Қатқалоқ бўлмади, энг муҳими, деҳқонларга ундай қил, бундай қил, дейишга ҳожат қолмади. Улар меҳнат қилган кам бўлмаслигини тушуниб етишди.

Бу йил ҳамма хўжаликда 2-3 минг тонналаб компост қилинган, нури жамғарилган. Ғўзага ишлов бериш билан биргаликда уни озиқлантириб ҳам бораяпмиз. Худо хоҳласа, ҳосил ёмон бўлмайди. Айни тушда ҳам даладан кетмай, меҳнат қилаётган одамларни кўрдингиз. Демак, гапларим шунчаки гап эмаслигига ўзингиз ҳам ишонч ҳосил қилгандирсиз?

Ҳа, Баҳористонда баҳорий кайфият, деб бекорга айтмадик. Баҳорда тирик жон борки, яратиш, яшнатиш ишқи билан ёнади. Ана шу руҳ, ана шундай интилиш уларнинг кайфиятини кўтарган, эртанги кунга ишончини оширган. Бироқ такрор айтамиз: ишонч дарров пайдо бўлмайди. Мустақилликда ўтган ҳар он, ҳар лаҳза ана шу ишончни мустаҳкамламоқда. Ишончи зўр кишигина ҳар қандай вазиятда ҳам довдираб қолмайди, аксинча, йўқни йўндиради. Нима қилиб бўлса ҳам, мақсадга эришади. Баҳористонликлар об-ҳаво қурғоқ келган бу йилги шароитда ҳам пахтадан мўл ҳосил олиш мумкинлигини исботлайдилар. Зотан баҳорий кайфият тасодифий эмас. У мустақилликнинг қонуний ҳосиласидир.

Нарзулла РАВШАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ЎЗ САМОЛЁТИНИ НАМОЙИШ ҚИЛДИ

Германияда авиакосмик саноати соҳасига бағишланган «ИЛА-2000» деб номланган, Европанинг энг йирик халқаро кўргазмаси ўтказилди. Кўргазма, одатдагидай Берлиннинг халқаро аэропорти – Шёнефельдда бўлиб ўтди.

Жаҳоннинг 38 та давлатидан келган 980 та турли компания ўзларининг авиасозлик соҳасидаги энг янги ихтироларини намойиш қилди.

Бундай кенг миқёсдаги тадбирда ўзбек авиасозлари биринчи марта мустақил қатнашдилар. Ўзбекистон Республикасининг делегациясига В. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ДЖЖ Бош директори В. Кучеров бошчилик қилди.

Авиакўргазмада мутахассислар ва томошабинлар диққатига Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси заводининг «ИЛ-114-100» самолёти намойиш қилинди.

Кўргазманинг расмий очилиш маросимида сўзга чиққан Берлин бургомистри Э. Диепген Ўзбекистон Республикасининг ушбу кўргазмадаги иштирокига алоҳида эътибор берди ва бундай авиаанжуман ўзбекистонлик ва европалик авиасозлар ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш йўлида кўприк сифатида хизмат қилишига ишонч билдирди.

«ИЛА-2000» авиакўргазмаси доирасида «Ўзбекистон: авиасозлик соҳасида халқаро ҳамкорлик имкониятлари» деб номланган конференция бўлиб ўтди.

Конференцияда сўзга чиққан В. Кучеров Тошкент авиазаводида ишлаб чиқарилаётган «ИЛ-76» ва «ИЛ-114» самолётларининг асосий хусусиятларини таърифлаб берди ҳамда конференция қатнашчиларининг диққатини авиазаводни кенг кўламли халқаро ҳамкорликка имкониятлари борлигини ва авиазаводни «Боинг», «Бритиш Аэроспейс», «Вемекс», «Хобас» каби хорижий авиасозлари ва фирмалари билан ўзаро фойдали ҳамкорлик қилаётганини айтиб ўтди.

«ИЛА-2000» кўргазмаси доирасида янги минг йиллик бошлангани шарафига авиакосмик шоу ўтказилди. Бунда «ИЛ-114-100» самолётининг учиш имкониятлари намойиш қилинди. Мутахассислар Ўзбекистонда чиқарилган «ИЛ-114-100» самолёти тузилиш жаҳатидан соддалиги билан фарқ қилишини, уни жаҳон андозалари талабларига жавоб бера олишини ва кичик аэродромлар шароитида, бетонли ёки оддий учиш-қўниш йўлкаларида хорижий самолётлардан қолишмаслигини таъкидладилар.

«Жаҳон» АА.

Малакаларини оширдилар

Жиззахда Европа Иттифоқи ТАСИС дастури асосида фермер хўжаликлари раҳбарлари ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг икки кунлик семинар ўқуви бўлди. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси ҳамда Жиззах агротадбиркорлик коллежи ҳамкорлигида ўтказилган семинарда вилоятнинг 100 нафарга яқин фермер хўжалиги раҳбарлари ва қишлоқ хўжалиги мутахассислари ўз малакасини оширди.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети профессорлари томонидан тайёрланган қишлоқ хўжалигида кичик ва ўрта бизнесни ҳамда хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, фермер хўжалигида бизнес режа тузиш, қишлоқ хўжалигини кредитлаш ва молиялаш, фермер хўжалигида солиқ ва суғурта мавзуларидаги маърузалар тингловчиларда катта қизиқиш туғдирди.

Йўлчи ЖЎРА,
ЎзА мухбири.

ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМИ

Ногирон болаларни реабилитация қилиш ва интеграциялаш "КРИДИ" Тошкент клубининг фаолияти нафақат мамлакатимизда, балки хорижий жамоатчилик ташкилотларида ҳам қизиқиш уйғотмоқда. "Соғлом авлод учун" халқаро нодавлат хайрия жамғармасида мазкур клубга Американинг "Каунтерпарт Интернешнл, Инк" кўнгилли ташкилоти юборган инсонпарварлик ёрдамини топшириш маросими бўлиб ўтди.

"Каунтерпарт Интернешнл, Инк" бу каби хайрия тадбирларини дунёнинг бошқа кўплаб мамлакатларида ҳам ўтказмоқда. "Соғлом авлод учун" жамғармасига умумий қиймати 65 минг АҚШ долларига тенг бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари топширилди. Мурувват ёрдами жамғарманинг вилоят бўлимларига олис туманларда яшовчи кўп болали ва камхарж оилаларга тарқатиш учун жўнатилди. Озиқ-овқатларни етказиб бериш ишлари билан "Соғлом авлод учун" жамғармасининг тиббий-ижтимоий хизмати ходимлари шуғулланади.

(ЎзА).

Мамлакатимиз иқтисодиётини юксалтиришда чет эллик сармоядорлар билан ҳамкорликда қўшма корхоналар ташкил этиш муҳим аҳамиятга эга. Буни яхши тушунган Бўз тумани раҳбарлари бу масалага алоҳида аҳамият бермоқда. Шу боис ҳам туманда кўплаб қўшма корхоналар ташкил этиляпти. Германия ва ўзбекистонлик ишбилармонлар ҳамкорлигида ташкил этилган «Бизин-труд – Бўз» қўшма корхонаси ана шулардан бири. Айни пайтда бу ерда 50 та «Зингер» тикув машинаси ўрнатилган бўлиб, 76 нафар чевар ишламоқда. Ҳозир саккиз турдаги маҳсулот тайёрланмоқда. Яқинда корхонани янада кенгайтириш, иш ўринларини 120 га, маҳсулотлар турини эса 20 тага етказиш мўлжалланмоқда. Бунинг учун корхона қошида тикувчилар тайёрлаш курслари ташкил этилди.

Яқинда қўшма корхона жамоаси болалар кийим-бошлари, ишчилар учун қўлқоп ва махсус кийимлар тайёрлаш юзасидан Россия билан шартнома тузди. Бу ўз навбатида корхона фаолиятини юқори босқичга кўтаради.

СУРАТЛАРДА: бичувчи Шаҳноза Исроилова цех устаси Дилнавоз Юсупова билан; ички кийимлар тайёрлаш тикувчиси Нафисахон Бадалматова.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

«ЮНИСЕФ»НИНГ ҲИММАТИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг болалар жамғармаси — ЮНИСЕФнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси раҳбари Руди Родригес бултур Наманганда бўлганида аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш ишларига юқори баҳо берган ва туманларда янги очилган 36 та қишлоқ врачлик пунктига дори-дармонлар тортиқ этганди. Жаноб Родригес ўтган ҳафта бир гуруҳ ҳамроҳлари билан яна Наманганга ташриф буюрди. Вилоят ҳокимлигида бўлган қабул маросимида у Ўзбекистонда амалга оширилаётган яратувчилик ишларини, айниқса, Наманганда ўтказилган «Универсиада — 2000» мусобақаларини телевизор орқали кузатиб, катта таассурот олганлигини алоҳида таъкидлади.

Ваколатхона раҳбари ва унинг ҳамроҳлари вилоятдаги шошилинч тиббий ёрдам маркази фаолияти билан яқиндан танишдилар ва бу ерга 20 миллион сўм миқдорида тиббиёт ускуналари ва дори-дармон тақдим этдилар.

Қ. НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Банк тизими

ТАДБИРКОРЛАРГА ХИЗМАТ ҚИЛИШ – АСОСИЙ ВАЗИФАМИЗ

Республикамизда макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш, молия ва монетар-кредит тизимини мустаҳкамлаш, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнларини жадаллаштириш, тадбиркорлик, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, шу тарика янги мулкдорлар синфини шакллантиришга қаратилган ислоҳотлар босқичма-босқич амалга оширилмоқда. Ана шу вазифаларни бажариш ишига «Тадбиркорбанк» жамоаси ҳам ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Акциядорлик-тижорат «Тадбиркорбанк»и Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 7 январдаги 13-сонли қарорига мувофиқ, тадбиркорлар ва ишбилармонларга хизмат кўрсатиш учун ташкил этилган. Банк раҳбарияти олиб бораётган сиёсатнинг асосий мақсади ўз маблағларини тобора кўпайтириш, уни тадбиркорлик субъектларини ривожлантиришга йўналтиришдан иборатдир.

Ҳозирги кунда банк активлари 6,6 миллиард сўмдан ортди. Кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорликни ташкил этиш ва ривожлантириш борасидаги ўз имкониятларини кенгайтириш мақсадида, акцияларнинг бешинчи эмиссиясини амалга ошириш йўли орқали банк 2000 йилда устав капитали миқдорини ҳам 1 миллиард 300 миллион сўмга етказишга ҳаракат қилмоқда. Шу билан бирга банк ресурс базасини кенгайтириш учун аҳоли қўлидаги бўш маблағларни омонатларга жалб қилишга алоҳида эътибор қаратаётир. Бу борада бир қатор ишлар олиб борилаяпти. Жумладан, юртимизда 2000 йил «Соғлом авлод йили» деб эълон қилингани муносабати билан банкнинг мавжуд омонат турлари яна биттага кўпайди. Жорий йилнинг 1 мартидан бошлаб янги «Соғлом авлод» турига 3 йил муддатга омонатлар қабул қилинмоқда. Бу омонатларга йилига 35 фоиз миқдорида даромад тўланади.

Асосийси, бугун банкимиз ходимлари томонидан 41756 та мижозга, хусусан, 12849 та деҳқон ва фермер хўжалигига, 173 та шахсий ёрдамчи хўжалик эгаси, 7420 кичик корхона, 1031 та ширкат хўжалиги, 511 та акциядорлик жамияти, 13730 та хусусий корхона ва 6042 та бошқа ташкилотга хизмат кўрсатилмоқда.

Ўтган йили кичик ва ўрта бизнес субъектларига 6858, 3 миллион сўм миқдорида кредит ажратилган бўлса, жорий йилнинг апрел ойи ҳолатига кўра, бу кўрсаткич 3,5 миллиард сўмни ташкил этди. Бошқача айтганда, банкнинг ўз маблағлари ҳисобидан 1158 та хўжалик юритувчи субъектга 1567 миллион сўм кредит берилди.

1999 йил мобайнида деҳқон-фермер хўжаликларига ажратилган 833,1 млн. сўмлик кредитнинг 276,4 млн. сўмлиги қисқа муддатли, 556,6 млн. сўмлиги узоқ муддатли кредитлар ҳисобланади. Бу кредитларнинг 501,3 млн. сўмлиги қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва қайта тиклашга, 169,3 млн. сўмлиги наслли моллар сотиб олиш, 72,8 млн. сўмлиги техника харид қилиш, 4,7 млн. сўмлиги фермаларни оёққа турғазиш, 76,8 млн. сўмлиги уруғлик ва ем-хашак, 8,2 млн. сўмлиги ёнилғи-мойлаш материалларини харид қилиш, 6,9 млн. сўмлиги эса қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлашга йўналтирилди.

Хусусийлаштирилган 309 та жамоа фермасини қўллаб-қувватлаш мақсадида ҳам уларга 78,8 миллион сўм миқдорида кредит ажратилди. Ушбу кредитларнинг 51,4 миллион сўмлиги бир йилгача бўлган муддатга, 27,4 миллион сўмлиги бир йилдан ортиқ муддатга берилди. Жумладан, банкнинг Андижон вилоятидаги Куйганёр бўлими томонидан «Усмон ҳожи» фермер хўжалигига қорамол сотиб олиш ва сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун 3 миллион сўм, Хоразм вилояти Гурлан тумани бўлими «Қадам-Полвон» фермер хўжалигига қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ва уни қайта ишлаш учун 1,8 миллион сўм, Жиззах вилояти Ғаллаорол тумани бўлими «Ойдай она» фермер хўжалигига парранда сотиб олиш учун 1,0 миллион сўм, Самарқанд вилояти Булунғур тумани бўлими томонидан «Сўғдо-агро» фермер хўжалигига картошка етиштириш учун 4,2 миллион сўм кредит ажратилган эди. Қувончлиси, ушбу кредитларнинг барчаси ўз муддатида қайтарилди.

Хўш, ана шу кредитлар қандай самара берди? Масалан, Наманган вилоятида «Шамс» гуруҳига ишлаб чиқаришни ривожлантиришга 28433 минг сўм кредит берилган эди. Бу маблағ ҳисобига 91676,6 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. 110 киши иш билан таъминланди. Андижон вилояти Асака бўлими томонидан «Намуна» ишлаб чиқариш фирмасига қоғоз қоп ишлаб чиқарувчи янги технологиялар ва хомашё сотиб олиш учун берилган 20000 минг сўм кредит эвазига янги цех барпо этилиб, 80 та ишчи ўрни яратилди. Ишлаб чиқарилган маҳсулот эса буюртма асосида «Қувасойцемент» ҳиссадорлик жамиятига етказиб берилмоқда. Сурхондарё вилояти Қизириқ тумани бўлими эса «Ёшлик» жамоа корхонасига газ қувурлари сотиб олиш учун 4100 минг сўм қисқа муддатли кредит ажратганди. Шундан 900 минг сўм соф фойда олиниб, 12 та қўшимча ишчи ўрни очилди.

Деҳқон-фермер хўжаликларига ажратилган кредитлар ҳам иқтисодий самара бермоқда. Жумладан, банкнинг Фарғона вилояти бўлими томонидан «Одилжон» фермер хўжалигига 5000 минг сўм кредит берилган эди. Унга 40 бош қорамол харид қилинди. Хўжаликда йил давомида 19961 минг сўмлик гўшт, сут, буғдой ва пахта етиштирилиб, 7724 минг сўм соф фойда олинди, 5 та янги ишчи ўрни яратилди. Қорақалпоғистон Республикаси «Амалиёт» бўлими томонидан «Хўжакўл» фермер хўжалигига 8,0 миллион сўм кредит ажратилган бўлса, бу ерда бир йилда 9,2 миллион сўмлик чорва маҳсулотлари етиштирилиб, 2100 минг сўм соф фойда олинди.

Булардан ташқари, 2000 йилнинг 1 июн ҳолатига кўра, Бюджетдан ташқари фондлар кредит линиялари орқали жами 541,0 миллион сўмлик 349 та лойиҳа молиялаштирилди. Жумладан, «Бизнес-фонд» маблағи ҳисобидан 300,0 миллион сўмлик 244 та, Деҳқон-фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш фонди маблағи ҳисобидан 27 миллион сўмлик 10 та лойиҳа, Меҳнат бандлиги фонди маблағи ҳисобидан 214,0 миллион сўмлик 95 та лойиҳага кредит ажратилди. Ушбу кредитлар асосан жойларда ишлаб чиқаришни ривожлантириш, истеъмол бозорини зарур саноат ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан тўлдириш, маиший хизмат шохобчаларини барпо этишга йўналтирилгандир.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, банкнинг барча вилоят ва туман бўлимлари замонавий жиҳозлар, компьютер ва ҳисоблаш техникаси билан таъминланган. Айниқса, электрон тизимининг жорий этилиши туфайли банклараро тўловларни бир кун муддатда амалга ошириш имконияти яратилди. Натижада пул маблағларининг айланиши тезлаштирилди.

Вилоят ва туман бўлимларининг кредит бошқармалари қошида «Тадбиркорлар бурчаги» ва «Ишонч телефони» ташкил этилган. Бу ерда тадбиркорлар, шу соҳадаги фаолиятини энди бошлаётган ишбилармонлар ўзларини қизиқтирган барча саволларга тўлиқ жавоб олишлари, Солиқ кодекси ва бошқа қонунлар бўйича шарҳлар билан танишишлари мумкин. Банк ходимлари эса мижозларга меъёрий ҳужжатлар, йўриқномалар ва бошқа қонуний ҳужжатлар бўйича тушунтириш ва тарғибот ишларини олиб бормоқдалар.

Қисқаси, бугунги кунда акциядорлик-тижорат «Тадбиркорбанк»и жамоаси томонидан мижозларга хорижий ҳамкорлар билан ўзаро ҳисоб-китоб қилиш, валюталарни конвертация қилиш операциялари, шартномаларни рўйхатдан ўтказиш ва уларни назорат этиш йўналишлари бўйича хизмат кўрсатилмоқда. Биз бундан кейин ҳам «Тадбиркорбанк»ни тадбиркорларнинг ҳақиқий банкига айлантириш, уларга мададкор ва ҳамкор бўлиш йўлида сидқидилдан ишлайверамиз.

С. ҚАМБАРОВ,
акциядорлик-тижорат «Тадбиркорбанк»и бошқаруви раиси.

Газетангизда ўқидим

ТИЛИМИЗДАГИ «КУРМАК»ЛАР

Мустақиллигимиз шарофати билан давлат тили – она тилимиз ривожланишига кенг йўл очиб берилди. Илгари зўрлаб истеъмолга киритилган «область», «район» ва шу сингари бошқа кўпгина сўзлар ўрнига уларнинг ўзбекча муодиллари топиб ишлатилмоқда. Шуниси қувонарлики, жуда кўп соҳалардаги терминлар-атамалар ишлаб чиқилиб, улар кундалик ҳаётимизда матбуот, радио ва телевидениеда ўринли ишлатилмоқда. Демак, она тилимиз давлат тили сифатида сўнгги 5-6 йил ичида ривожланиб, такомиллашиб бормоқда, десак хато қилмаган бўламиз. Шу билан бирга, бу соҳада ҳали анча муаммолар борга ўхшайди.

Ҳали ҳам баъзи ахборот воситаларида кўпгина сўзлар ўринсиз, чалкаш ёки хато ишлатиладики, «Халқ сўзи» газетасидаги «Тилга эътибор, элга эътибор» мақоласида таъкидланганидек, муаллиф нима демоқчи бўлганини тушуна олмайсиз.

Республика Атамашунослик қўмитаси ишлаб чиққан қўлланмада айтилишича, тилимиздаги кўпгина байналмилал сўзлар ўзича қолдирилмоғи лозим. Агар бу кўрсатмага амал қиладиган бўлсак, кундалик турмушимизда ишлатилаётган анчагина сўзлардан воз кечишга тўғри келади. Лекин сўз маъносини тўла англатган ва кўпдан бери истеъмолда бўлиб келган кафолат, байналмилал, назария, тузилма каби сўзларни байналмилал сўзлар билан алмаштиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Булардан ташқари, яна 20- йилларда тилимизда кенг ишлатилиб, кейинчалик истеъмолдан чиқарилган сўзлар ҳам бор. Булар, дорилфунун – университет, муҳокама – процесс, мажмуа – кодекс каби сўзлар. Бизнинг фикримизча, ушбу атамаларнинг аксарияти ўша байналмилал тилда назарда тутилган сўз маъносини тўлиғича берганлиги учун уларнинг ўзбекча муодили қолавериши зарур. Ҳуқуқий атамалар борасида кўпгина чалкашликлар мавжуд. Масалан, «законодательство» сўзи икки хил маънони англатади. Биринчи маъноси – қонунлар. Иккинчи маъноси – қонунлар яратиш ва чиқариш фаолияти бўлиб, уни қонун ҳужжатлари ёки қонунчилик дейиш мутлақо тўғри бўлмайди. Афсуски, ҳозир кодексларда ва юридик адабиётларда бу тушунчалар бутунлай нотўғри ишлатилмоқда. Жумладан, жиноят қонунлари ўрнига жиноят тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ёки жиноят қонунчилиги деб, ҳукм ва айбномаларда эса «показание» сўзи «кўрсатма» (указание) деб ишлатилмоқда. 1959 йилги Жиноят-процессуал кодексига киритилган «кўрсатув» термини қарийб 40 йил мобайнида истеъмолга киритилмади. Жуда тажрибали кекса юристларимиз ҳам бу сўзларни ишлатишга ҳануз ўрганмадилар. Аввалги адабиёт ҳамда юридик ҳужжатларда эса гувоҳнинг гувоҳлиги, айбдорнинг берган сўроғи деб ишлатилиб келинган. «Кўрсатув» термини юридик амалиётда қабул қилинмас экан, демак, жиноят ишларида гувоҳлик ва сўроқ сўзларини ишлатиш мақсадга мувофиқ бўлади. «Қонун ҳужжатлари» ўрнига «қонунлар» сўзини ишлатиш ва «жиноят қонунчилиги», «фуқаролик қонунчилиги» сўзлари ўрнига «жиноят қонунлари», «фуқаролик қонунлари» деган терминларни ишлатиш зарур бўлади.

Шуни ҳам айтиш лозимки, баъзи иборалар сўзма-сўз таржима қилиниб, маънолари бузиб берилмоқда. Масалан, «подзаконный акт» сўзи «қонун ости акти», «личный состав» сўзи «шахсий таркиб» деб таржима қилинади. Ваҳоланки, бундай жумлаларнинг маъноларини аниқ бериш учун ўзбекча ибораларни ишлатиш ва қуйидагича таржима қилиш мақсадга мувофиқ бўлар эди. «Қонун ости акти» ўрнига гап аниқ нима устида кетаётганлигига қараб «қонунга асосланган қоида», «қўлланма» ёки «йўриқнома» деб, «шахсий таркиб» ўрнига «маълум бир ҳарбий қисмнинг хизматчилари» ёки «ички ишлар бўлимининг ходимлари» деб бериш лозим бўлади.

Яқинда академик А. Ҳожиев тузган рисолада кўпгина байналмилал сўзларнинг ўзбекча муодиллари топилиб ишлатилаётгани мамнуният билан қайд қилинган эди. Биз ҳам бу фикрга қўшиламиз. Албатта, атамаларнинг маъносини тўлиқ берадиган ва истеъмолга силлиқ кириб келган муодиллар ўзбек тили хазинасини бойитади ва улар ҳеч қандай қийинчиликсиз тил хазинамиздан ўрин олади. Лекин, бир қанча терминлар ҳақида ўйлаб кўрмоқ зарурга ўхшайди. Масалан, «комплекс», «стандарт», «система» ва шу кабилар. Жумладан, «комплекс» сўзи бир жойда «мажмуа», иккинчи жойда «мажмуи» деб берилмоқда. Агар «қонунлар мажмуаси», «асарлар мажмуаси» тўғрисида сўз борса (20-йилларда ҳам шундай бўлган), бу тушунарли, лекин бирор «қурилиш комплекси», «мебель комплекси» деганда «мажмуа», «мажмуи» сўзлари ўйлаган маънони англатмайди. Шунинг учун бундай маъноларда лотинча термин бўлган «комплекс» сўзи тилимиз таркибида қолмоғи керак.

Тилшунос ва луғатшуносларимиз фикрлари зарур бўлган яна бир масала бор. Чунончи, илгари «Маъмурий ҳуқуқбузарлик ҳақидаги кодекс» деб аталмиш қонунларимиз мустақиллик даврида «Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс» деб жуда ўринли тузатилди. Биз таниқли шоиримиз Эркин Воҳидовнинг «ҳуқуқбузарлик» атамаси нотўғри тузилган, деган фикрига тўлиқ қўшиламиз, бизнингча бу сўз ўрнига «қонунбузарлик» деган ибора ишлатилса, тўғрироқ бўларди. Русчада «правонарушение» деган ибора азалдан ишлатилиб келинади ва уни халқ тўғри тушунади, лекин ўзбек тилида бундай ибора бирон маъно англатиши қийин. Ҳуқуққа хилоф ҳаракат ёки ҳуқуқни поймол қилиш мумкин, лекин қонун масаласида уни бузиш ва қонунбузарлик дейилса, жуда тушунарли бўлади. Энди «Жиноий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс»-га келсак, бу қонун ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган раҳбарларининг таклифи билан «Жиноят кодекси» деб номланди. Фикримизча, Болгарияда «Наказательный кодекс», яна бир мамлакатда «Жазо қонуни» деб олиниши бу қонуннинг маъносини аниқроқ англатади. Шунинг учун ҳам унинг аввалги лойиҳаси «Жиноят ва жазо кодекси» деб номланган эди. Агар бу ном бирон жиҳатдан тўғри келмаса, уни «Жиноий жавобгарлик кодекси» деб номлаш «Жиноят кодекси» дейишдан кўра, тўғрироқ маъно англатган бўлар эди. Ундан ташқари, жиноий жазони ижро этиш тўғрисидаги кодекс (илгариги «Аҳлоқ тузатиш меҳнат кодекси») ҳам, назаримизда, аниқ номланган, унинг номи «жазо» эмас, балки «Жиноят ижро кодекси» бўлиб тасдиқланган. Лекин бу қонуннинг матнида бошидан охиригача турли жиноий жазоларни ижро этиш тўғрисида сўз юритилади. «Жиноят ижроси» деган иборага келсак, жиноят ва жазо ҳуқуқи фанида ҳамда кодекснинг ўзида (30-модда) «бажарувчи», яъни «исполнитель» деган тушунча борки, у жиноятни бевосита содир этган, яъни жиноий ҳаракатни амалга оширган шахс тўғрисида сўз боради. Ана шуларга асосланган ҳолда «Жиноят ижро кодекси» эмас, «Жиноий жазони ижро этиш кодекси» дейиш тўғрироқ бўлар эди.

Ушбу мавзуда сўз юритганда яна бир нарсани таъкидлаш лозимки, 1993 йилда чоп этилган «Юридик атама ва иборалар луғати»ни тузишда ўша давр кайфиятидан келиб чиқиб, баъзи атама ва ибораларни мумкин қадар русчадан қочиб, ўзбекчалаштиришга интилган эдик. Бир неча йил ўтиши билан кузатишларимиз кўп сўзларга аниқлик киритди. Сўз маъноларини тўла англатадиган ўзбек тилида ишлатилаётган сўзлар – атамалар тилимизда муносиб ўрин эгаллай бошлади. Шу билан бирга, кўпгина байналмилал атама ва иборалар тил хазинамизда сақланиши кераклиги равшан бўлиб қолди. Масалан, луғатда тилга олинган «пенсия» сўзи «пенсия» деб жуда тўғри берилган. Уни «нафақа» дейиш ҳозирги вақтда пенсиянинг маъносини бузади, унинг юридик табиатини очиб беролмайди. Ваҳоланки, айни замонда пенсия давлат ёки бирон шахс томонидан эмас, балки пенсия олувчининг кўп йил давомида маошидан ушлаб қолинадиган пул ҳисобидан берилади. Шунингдек, «коллегия» сўзи ҳам «коллегия» деб берилган. Уни «ҳайъат» дейиш «суд ҳайъати», «раёсат ҳайъати» деган жойлардагина тўғри бўлади. Аммо «адвокатлар коллегияси», «суд коллегияси» ёки бирон вазирлик коллегияси каби ўринларда ишлатиш кўзлаган маънони бермайди. Ана шу луғатнинг ўзида «инвалид» сўзи «ногирон», «мажруҳ» деб нотўғри берилган, чунки ҳамма луғатларда кўрсатилишича, ногиронлик инвалидликни эмас, ожизлик, касаллик ёки бирон аъзоси ишламай қолганлигини англатади. Шунингдек, «фонд» атамаси ҳам «жамғарма» (сбережение) эмас, балки «фонд»лигича қолиши керак. Чунки «жамғарма» мутлақо бошқа маънони англатади.

Юқоридагилардан хулоса қилиб шуни айтмоқчимизки, мустақил мамлакатимизда миллий тилимиз ҳар бир соҳада ривожланиб бормоғи муқаррар. Лекин атама ва ибораларимиз айрим шахсларнинг субъектив фикри билан эмас, балки тил ривожининг қонунияти, фан ва мантиқ асосида такомиллашиб бориши зарурлигини унутмаслигимиз лозим.

Ғулом АҲМЕДОВ,
юридик фанлари доктори, профессор.

БЕШ ҚИТЪА ДАРАКЛАРИ

ПХЕНЬЯН УЧРАШУВИ

у Корея халқлари ҳаётида катта воқеа бўлди

Ҳа, 13 июн куни Жанубий Корея ва Шимолий Корея халқлари ҳаётида тарихий воқеа рўй берди. Мана бир неча кундирки, Жанубий Корея президенти Ким Дэ Чжун бошчилигидаги делегация расмий ташриф билан Корея Халқ Демократик Республикаси пойтахти Пхеньянда меҳмон бўлиб туришибди. Шуни айтиш керакки, бундай расмий ташриф икки давлат тарихида ярим асрдан буён юз бермаган эди. Шу боис ҳам, айни пайтда ушбу мамлакат раҳбарларининг олий даражадаги учрашуви дунёнинг энг муҳим воқеаси сифатида баҳоланиб, жаҳон оммавий ахборот воситалари орқали кенг шарҳланмоқда. Ҳозирда ушбу воқеани жаҳон сиёсатдонлари аслида ҳам шундай бўлиши керак эди, дея таъкидлашмоқда. Назаримизда, бу тўғри фикр. Нега? Ёдингизда бўлса, бундан ярим аср муқаддам Корея ярим оролида уруш бошланган эди. Натижада эса иккита давлат ташкил топди. Аммо мазкур уруш 1953 йил барҳам топган бўлса-да, икки мамлакат ўртасида шу вақтгача тинчлик шартномаси имзоланмаганди. Шундан сўнг Корея давлатларини бўлиб турувчи тўсиқ пайдо бўлди.

Хўш, Пхеньяндаги мулоқотлар Берлин деворига қиёс қилиб келинаётган Корея давлатлари муносабатларини яхшилашга хизмат қиладими? Очиғи, бу савол кўпчиликни қизиқтириши табиий. Жаҳон синчиларининг эътироф этишича, мазкур учрашув ана шу олий мақсадга эришиш йўлида ташланган дастлабки, аммо энг муҳим қадамдир. Расмий учрашувларнинг жуда кўтаринки руҳда ўтаётганлиги, икки давлат раҳбарларининг самимий мулоқотлари ҳам эътирофларни далиллагандек бўлмоқда. Шу ўринда Шимолий Корея раҳбари Ким Чен Ирнинг шахсан ўзи аэропортда жанубдан келган юксак мартабали меҳмонни кутиб олганлигини, Пхеньян кўчаларида кўплаб одамларнинг қўлида гул тутиб, мазкур ташрифни олқишлаётганлигини ҳам айтиш жоиз. Қолаверса, ўзаро суҳбатларнинг асосий мавзуи Жанубий Кореянинг Шимолий Кореяга иқтисодий ёрдам кўрсатиши, икки давлат ўртасида одамларнинг эркин бориб келишини йўлга қўйиш, барча соҳаларда ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш каби масалаларни ташкил этиши барчада катта умид ва ишонч уйғотади.

Тўғри, икки мамлакат ўртасида юзага келган муаммоларнинг бир учрашувдаёқ ҳал бўлиши қийин. Лекин ушбу учрашувнинг иккинчи кунида Ярашув хусусидаги битимнинг имзоланганлиги кўпчиликнинг қизиқишига сабаб бўлди. Энг муҳими, мазкур битим ҳамкорлик, бўлинган ярим оролдаги оилаларни бирлаштиришдек долзарб масалаларни ўз ичига олади.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, Пхеньяндаги мулоқотларнинг қандай натижа олиб келишидан қатъий назар, у икки давлатни бир-бирига яқинлаштириш йўлида илк дадил қадам бўлди. Ва, ушбу учрашув бир-биридан айри яшаётган корейс халқи ҳаётида янги давр бошланаётганлигидан дарак беради.

«МАЙКРОСОФТ» ПАРЧАЛАНИШ АРАФАСИДА

Антимонополия ҳақидаги қонунни бузганликда айбланаётган машҳур «Майкрософт» корпорациясининг ишини кўриб чиқаётган АҚШ федерал судьяси Томас Пенфилд Жексон ниҳоят корпорацияни икки алоҳида компанияга бўлиб юбориш тўғрисида қарор чиқарди. Унинг қарорига кўра, корпорация таркибидан «Виндоуз» дастурлари ишлаб чиқариш билан шуғулланадиган компания чиқариб юборилиши керак. Судья бу ишда Адлия вазирлиги, 19 штат маъмуриятларининг тавсиясини инобатга олган.

Суд қарорида ёзилишича, корпорация таркибидан бир компаниянинг ажралиб чиқиши учун тўрт ой муҳлат берилган. Корпорация хўжайини бўлмиш Билл Гейтс эса юзага келган икки компаниянинг фақат биттасигагина раҳбарлик қилиши мумкин. Аммо бўлиниш жараёни бошланишига ҳали анча борга ўхшайди. Билл Гейтс суд қарорини қайта кўриб чиқиш учун апелляцияга топширди. Унинг фикрича, бу қарор асоссиз ва адолатсиздир.

Бу можарога одамларнинг муносабати қанақа дерсиз? Умуман олганда яхши. Геллап институти ходимлари ўтказган оммавий сўровда, америкаликларнинг 65 фоизи «Майкрософт»ни ҳурмат қилишини ва корпорацияни ўз ҳолига қўйиш кераклигини айтди. Яна бир қизиқ томони шундаки, корпорация хўжайини Билл Гейтс омма орасидаги обрў-эътибори жиҳатдан Алберт Гор и Жорж Бушдан ҳам олдин экан. Ваҳоланки, бу икки шахс АҚШ президентлиги учун номзод саналади.

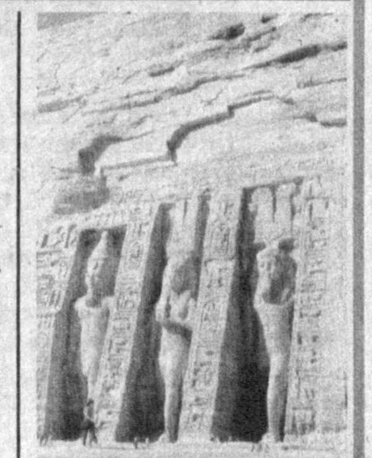

Миср эҳромлари.

СУКУНАТ УЗОҚҚА ЧЎЗИЛМАДИ

Яқинда Эфиопия билан Эритрея ўртасида уруш тўхтатилганлиги расман эълон қилинган эди. Аммо сукунат узоққа чўзилмади. Ҳозирда икки давлат ўртасида уруш олови қайтадан алангаланмоқда. Хабарларга қараганда, Эфиопия қўшинлари шиддатли жанглар натижасида Эритрияга тегишли бўлган Тэсэнэй шаҳрини қўлга киритган. Бу шаҳар Эритрея учун стратегик аҳамиятга эга эди.

Маълумки, 1991 йилда Эритрея мустақилликка эришгач, Эфиопия денгизга чиқадиган барча йўллардан маҳрум бўлган эди. Шу сабабли айни пайтда катта талофатларга қарамай, Эфиопия қўшинлари Асэб портини эгаллаш учун ҳужумни давом эттирмоқда. Аммо бундай келишмовчиликлар юз мингга яқин одамнинг саргардонлигига сабаб бўлмоқда. Бундан қўшни давлатлар, хусусан, Судан жиддий хавотирга тушмоқда. Негаки, уруш азобидан қийналган одамларнинг кўпчилиги ҳозир ушбу давлатдан паноҳ топмоқда. Мамлакат ҳукумати эса уларга керакли шарт-шароит яратиб бера олмай, халқаро ташкилотлар ва ривожланган давлатлардан ёрдам сўраётир. Халқаро ҳамжамият эса янгидан-янги уруш ўчоқларининг пайдо бўлаётганлигидан жиддий ташвишга тушмоқда. Бу табиий ҳол. Чунки айни пайтда бундай ўзаро урушлар сабаб дунёда жами қочқинлар сони 35 миллионга етган.

АТТАШЕ ҚОТИЛИ ИЗЛАНМОҚДА

Шу кунларда Буюк Британия Афинадаги элчихонасини қўриқлашни янада кучайтирмоқда. Бунга яқинда элчихона ҳарбий атташеси Стефан Сандерснинг номаълум жиноятчилар томонидан ўлдирилганлиги сабаб бўлди. Жаҳон оммавий ахборот воситаларининг диққат марказида турган ушбу воқеа Афина чеккасидаги Неа Эритрея деб номланган туманда бўлди. С.Сандрес шу туманда жойлашган уйидан ишга кетаётганда террорчиларнинг ҳужумига учради. Хабарларга қараганда, унинг машинаси ёнидан ўтаётган мотоциклдан атташега қарата ўқ узилган. Жиноятчилар қочиб, яширинишга улгурди. Атташе зудлик билан шифохонага келтирилди. Лекин шифокорлар ҳар қанча уринмасин, унинг ҳаётини сақлаб қола олмади.

Греция ҳукумати вакиллари бу ваҳшийликни қаттиқ қоралаб баёнот берди. Полиция эса қотилларни қидирмоқда. Ҳозирча ҳеч қандай ташкилот бу жиноят учун жавобгарликни бўйнига олгани йўқ.

«Интернет» хабарлари асосида тайёрланди.

ҲАМКОРЛИКДА ҲИКМАТ КЎП

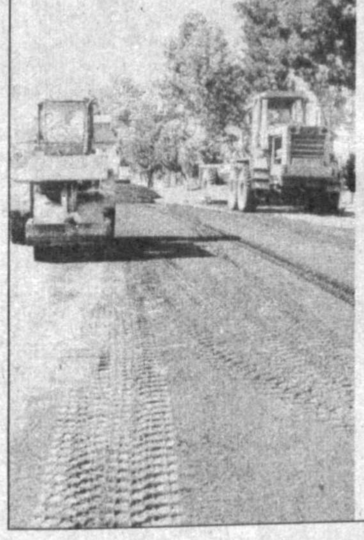

«Қашқадарёавтойўл» очиқ ҳиссадорлик жамияти йўлсозлари вилоят миқиёсида кўплаб хайрли ишларни амалга оширмоқда. Шу кунларда жамият йўлсозлари республикамизнинг улкан қурилиши бўлмиш Шўртан кимё мажмуаси учун сифатли йўллар қуриш устида иш олиб боришмоқда. Улар ҳозиргача 64 километрли магистрал йўлнинг 30 километрдан ортиқ масофадаги йўлни созладилар. Қолган йўлни эса сентябр ойигача тугаллаш ниятидалар.

Айни чоғда, йўлсозлар эни 8 метрли мазкур магистрал йўл юзасига қалинлиги 5 сантиметрли асфальт-бетон қоришмаси ётқизиш ишларини бошлашди. Бу ишни сифатли амалга оширишда улар яқинда Германиядан келтирилган иккита асфальт ётқизиш механизми, иккита автогрейдер ва тўртта каток машинасидан унумли фойдаланмоқдалар. Бундан ташқари, йўлсозларга «Қашқадарёавтотранс» очиқ ҳиссадорлик жамияти автотранспортчилари ҳам яқиндан ёрдам беришяпти. Мазкур жамият аъзолари Шўртан кимё мажмуаси йўл қурилишига ҳар куни 1000 тоннагача асфальт ташиб бермоқда.

СУРАТЛАРДА: Шўртан кимё мажмуасида олиб борилаётган замонавий асфальт йўлида иш қизғин; вилоят «Қашқадарёавтотранс» очиқ ҳиссадорлик жамиятига қарашли 35-автокорхона шофёри (ўнгдан) Ражаб Мирзаев ва 105-автокорхона шофёри Шавкат Хўжақуловлар. Улар йўлсозларга асфальт ташишда ёрдам бермоқда.

Шомурод ШАРОПОВ (ЎзА) олган суратлар.

Истиқлол неьматлари

ЯНГИЛАНИШ ЙЎЛИДА

Ҳар биримиз учун улуғ ва энг азиз қадрият бўлган Ўзбекистон мустақиллигининг 9 йиллиги нишонланадиган кунлар тобора яқинлашмоқда. Мустақиллик куни, том маънода, бизнинг бош миллий байрамимиздир. Чунки XX асрнинг сўнгги ўн йиллигида халқимиз тақдирида юз берган буюк тарихий ўзгаришлар сарчашмасида ана шу қутлуғ сана — биз Мустақиллик топган кун туради. Юз берган ва бераётган ўзгаришлар эса бемисл ва бебаҳодир. Сиёсатда, иқтисодда, ижтимоий турмуш тарзида, маънавий ва миллий ўз-ўзини англаш жабҳаларида ўзбекистонликлар эришган ютуқларни бежизга асрлар мазмунига менгзашмаяпти. Бунда муболаға эмас, балки чуқур ҳаётий асос ва мантиқ бор.

Мен таълим соҳасининг вакили бўлганим учун, айнан шу соҳада содир бўлган янгиланишларни фақат миллий эмас, балки оламшумул аҳамиятли ютуқлар, деб айта оламан. Сабаби — Ўзбекистонда ўтган 9 йил мобайнида Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси ва раҳнамолигида таълим соҳасида амалга оширилган ислоҳотларнинг халқаро аҳамияти тўғрисида бугун жаҳоннинг энг атоқли мутахассислари ҳайрат ва мамнуният билан сўзламоқдалар.

Таълим соҳасида бошланган ислоҳотлар Сурхон воҳасида ҳам муносиб натижалар бермоқда. Ўтган 9 йил мобайнида вилоятда ўнлаб академик лицей ва касб-ҳунар коллежи каби янги таълим муассасалари пайдо бўлди. Таълимнинг моддий-техник асосида ва таълимнинг мазмун-моҳиятида тубли янгиликлар юзага келди. Тўғри, бу борадаги ислоҳотлар воҳада тамомила давр талаблари даражасида мукаммал юз бераяпти десак, адолатдан бўлмайди. Бу соҳадаги жиддий муаммоларимиз Президент Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Сурхондарё вилояти Кенгаши сессиясидаги маърузасида атрофлича очиб ташланди. Биз давлатимиз раҳбарининг бу маърузасида ва яқинда «Фидокор» газетаси мухбирининг саволларига жавобларида баён этилган хулосалар ва кўрсатмаларни ўзимизнинг келгуси фаолиятимиз учун дастурий аҳамиятли деб биламиз.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистонда таълим соҳасида юз берган муҳим ўзгаришлардан бири шу бўлдики, вилоятлардаги педогогика институтлари негизида университетлар ташкил этилди. Жумладан, 1992 йилнинг феврал ойида Термиз давлат педогогика институтига ҳам Термиз Давлат университети мақоми берилди. Бу — Сурхон воҳаси жамоатчилиги, таълим аҳлини чексиз қувонтирган улкан воқеадир. Президентимиз ва давлатимиз бизларга катта ишонч билдирди. Энди олдимизда илм даргоҳимизнинг бу янги юксак мақомига яраша ишни қайтадан кенг кўламда ташкил этиш вазифаси пайдо бўлди. Ўтган йиллар мобайнида кўпгина муаммоларни ҳал этдик. Ва бугун Термиз Давлат университети ўз мақомига муносиб олий ўқув юрти даражасига эришди, десак янглишмаймиз.

Янгиланиш университет профессор-ўқитувчилари таркибини замон талаблари даражасида қайта шакллантиришдек муҳим ишдан бошланди. Университетда ҳозирги кунда 500 нафарга яқин ўқитувчи кадрлар фаолият олиб бораяпти. Уларнинг 150 нафари фан номзоди, доцент, 25 нафари эса фан доктори, профессордир. Ўқитувчилари таркибининг салмоғи жиҳатидан университетимиз республикамиз олий ўқув юртлари қаторида пешқадам ўринларни эгаллайди. Гап миқдорда эмас, сифатда, албатта. Университетга профессор-ўқитувчиларнинг ҳар бири жиддий танлов асосида ишга қабул қилинди. Улар республикамиз пойтахти ва чет эллардаги нуфузли олий таълим марказларига бориб, илмий-педагогик малакаларини ошириб келмоқдалар. Бунинг устига, уларнинг деярли барчаси Давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган ўқитувчилардир. Замонавий дунёқараш, билим, мутахассислик малакаси, педагогик салоҳият — улар учун бош қоидаларга айланган. Бу борада биз яна бир илғор усулни фаолиятимизга жорий этдик. Профессор-ўқитувчиларнинг ойлик иш ҳақини рейтинг тизими асосида белгилаймиз. Бунда педагогик фаолиятининг асосий натижалари, бевосита талабаларнинг ўқитувчилар тўғрисидаги фикр-мулоҳазалари мезонга айланади. Бундан ташқари, университетида «Йилнинг энг яхши педагог-олимлари» сўровномасини ташкил этдик. Ушбу сўровнома якунлари асосида энг юқори кўрсаткичларга эришган профессор-ўқитувчиларимизни қўшимча рағбатлантириш чора-тадбирлари кўрилади. Бу йил худди шундай сўровнома асосида профессор-ўқитувчиларимиздан 5 нафари ана шундай тақдирловга сазовор бўлдилар.

Биз сўзнинг юксак маъносидаги университетга эга бўлиш учун яна бир муҳим омилга — унинг моддий-техникавий асосини замон талаблари даражасида янгилаш ва такомилаштиришга жиддий эътиборни қаратдик. Ҳозир олий ўқув юртимизда 123 та энг замонавий компьютерлар бор. Алоҳида хоналар компьютерлар билан жиҳозланган. Университетимиз «Интернет» тармоғига уланган. Бунинг яхшилиги шундаки, биз жаҳондаги кўпчилик университетларнинг кундалик ҳаётида, иш тажрибаларида юз бераётган янгиликлар, ўқитилаётган янги маъруза матнлари, ўқув қўлланмалари, дарсликлар бўйича зудлик билан зарур маълумотларни олишга улгураяпмиз. Халқаро таълим тизими билан «Интернет» орқали ўрнатган алоқалар бизни янги билим ва тажрибалар билан қуроллантирмоқда.

Университетимизда мустақиллик йилларида жиддий тузилмали ўзгаришлар юз берди. Бир вақтлар фақат педагогик кадрлар тайёрлашга йўналтирилган ўқув даргоҳимизда бугун илм-фан ва амалиётнинг турли йўналишларидаги 11 та факультет бор. Минтақавий талаблар асосида бу ерда иқтисодиёт, молия, автомобил йўллари қурилиши ва эксплуатацияси, жаҳон тиллари каби янги факультетлар очилди. Ҳар бир факультет ихтисослашган кафедралар ва мутахассис профессор-ўқитувчилар билан таъминланган. Шу боисдан бўлса керак, университетимизда ўқишни хоҳловчи ёшлар йилдан йилга кўпаймоқда.

Сир эмас, университет энди фаолият бошлаган йилда тест синови бўйича 90-150 ўртасида балл тўплаган абитуриентлар ҳам қабул қилинган эди. Ҳатто Тошкентдаги олий ўқув юртларида етарли миқдорда балл тўплай олмаган абитуриентлар ҳам бизнинг ўқув юртимизга келиб, юқорида кўрсатилган даражадаги баллар билан ўқишга қабул қилинган пайтлар бўлди. Бу эса ўқиш-ўқитиш сифатига ўз таъсирини кўрсатди. Абитуриентлар кўпайгани сари уларга талаб ҳам кучаймоқда. Бунинг устига, биз ҳозир ҳужжатларни қабул қилишдан олдин ёшларни қизиқиши ва малакаларини аниқлаш мақсадида психологик тест ва мутахассисликлар бўйича синов-суҳбатлар ўтказмоқдамиз. Бу эса қабулнинг сифатини сезиларли ўзгартирди.

Бундан ташқари, талабаларнинг ўқув жараёнидаги савиясини рейтинг талаблари асосида баҳолаяпмиз. Шу йўсинда иқтидорли талабаларни махсус рағбатлантириш чора-тадбирлари кўрилмоқда. Талабаларнинг шахсий масъулиятини оширишда, ўқиш сифатини яхшилашда яна бир ҳаётий омил амалий натижалар бермоқда. Биз университетимизни битириб чиқаётган талабалар учун вилоятдаги ташкилотлар ва корхоналар билан келишган ҳолда меҳнат бозорини уюштираяпмиз. Яъни ташкилотлар ва корхоналар университет битирувчилари орасидан ўзларига муносиб кадрларни танлашади. Танлов жараёнида талабаларнинг билим малакаси, дунёқараши, маънавий-инсоний сифатлари суҳбат, савол-жавоблар билан аниқланади. Талабаларга жавоб берадиган ёшлар ишга қабул қилинади. Университетнинг бошқа талабалари кўзи ўнгида юз бераётган бундай танлов уларнинг тарбиясига ҳам самарали таъсир кўрсатмоқда. Мана шундай шароитда талабаларимиз анча фаоллашиб қолди. Талабаларимизнинг икки нафари «Умид» жамғармаси танловларидан муваффақиятли ўтиб, АҚШнинг олий ўқув юртларида таълим олмоқда.

Мустақиллик йилларида қарор топган янги бозор иқтисодиёти амаллари шўро тузумидан қолган боқимандалик илдизларини аста-секин тугатмоқда. Шахсий ташаббускорлик, тадбиркорлик, ўз-ўзини моддий-молиявий таъминлов чора-тадбирларини излаш тамойиллари кучайиб боряпти. Бундай руҳ Термиз Давлат университетида ҳам кўзга ташланиб турибди. Факультетлар, кафедралар ташаббускорлик ва тадбиркорлик йўлларидан боряпти. Университетнинг кимё факультети олимлари Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника давлат қўмитасининг инновация лойиҳаларида қатнашиб, Сурхон воҳасида йод маҳсулоти ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда самарали амалий ҳамкорлик қилдилар. Ёки табиий-география факультети олимлари вилоятда стивия экинини ривожлантиришга киришдилар. Бу ўсимлик таркибида қанд моддаси бор ва қорамолларни семиртириш хусусиятига эга. Ҳозирги кунда вилоятнинг бир неча туманларида университет олимлари хўжаликлар билан шартнома тузиб, ана шу ўсимликни кўпайтирмоқдалар. Бундай тадбиркорлик юқорида эсланган факультетларга сезиларли даромадлар келтирмоқда.

Университетнинг тарих факультети олимлари вилоятда илмий-археологик изланишлар олиб бораётган франциялик қадимшунос олимлар билан шартнома тузиб, шу йилнинг ўзида 900 минг сўм даромад қилдилар. Табиий-география факультети 450 минг сўм, филология факультети 240 минг сўм соф даромадга эга бўлдилар. Кимё факультети олимлари вилоят таълим муассасаларини ёзув бўри билан таъминлайдиган кичик корхона очиш бўйича лойиҳа тайёрлашиб, уни яқин кунларда амалиётга жорий этиш устида иш олиб бораяптилар. Бундай изланиш ва интилишлар олий ўқув юртимизда ҳозирги кунда кўпайиб қолди. Бунинг сабаби шуки, факультетлар-кафедралар тадбиркорликдан топган даромадларнинг 99 фоизига ўзлари эга бўладилар. Олинган даромад факультетлар ва кафедраларни ривожлантиришга, профессор-ўқитувчилар таркибини рағбатлантиришга сарфланмоқда.

Бундан ташқари, университет 40 гектар майдонда пахта, буғдой етиштиради. Бу ишга университет профессори Бойқобул Жўрақулов раҳбарлик қилмоқда. Бу майдонларнинг ҳосилдорлиги ҳар йили юқори даражада бўляпти ва университетнинг моддий-молиявий ривожланишига муносиб ҳисса бўлиб қўшилмоқда.

Университетнинг халқаро алоқалари ҳам тобора кенгаймоқда. Масалан, олий ўқув юртимиз Франциянинг Сорбонна, Тулуза университетлари билан ҳамкорлик ўрнатган. Жаҳон тиллари факультетида талабалар форс тилини ҳам ўрганишмоқда.

Университетда талабаларни юқори малакали мутахассис бўлишидан ташқари, маънавий комил инсон, жисмоний баркамол бўлиб ўсишлари учун шарт-шароитлар яратилмоқда. Маънавий-маърифий тарбия ишлари кенг йўлга қўйилган. Спорт-соғломлаштириш имкониятларини ривожлантиришга катта аҳамият берилмоқда. Яқинда Наманганда бўлиб ўтган «Универсиада-2000» спорт анжуманида қатнашиб, университетимиз ёшлари юқори ўринларни эгаллади.

Термиз Давлат университети — Истиқлол фарзанди ва у истиқлол идеалларига муносиб янги баркамол авлодларни вояга етказишдай давримизнинг улуғвор вазифасини бажаришга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшаверади.

Бекдавлат АЛИЕВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор.

ЧОРАК ФИНАЛЧИЛАР АНИҚЛАНДИ

Пойтахтимиздаги «Динамо» теннис кортларида давом этаётган Sanex WTA Tour Tashkent open аёллар мусобақасининг иккинчи босқичи ниҳоясига етди. Ҳар қандай беллашувда бўлгани сингари финиш яқинлашгани сайин баҳслар тобора қизғин тус олмоқда.

Дастлабки босқичда турнирнинг бешинчи сараланган иштирокчиси Г. Касонини мағлубиятга учратган Ф. Лубиани иккинчи турда россиялик Е. Бовинага имкониятни бой берди. Биринчи сетни 6/4 ҳисобида ўз фойдасига ҳал қилган Елена иккинчи сетда тай-брэкдан сўнг зафар қучди – 7/6 (4). Эътиборли томони шундаки, Е. Бовина кейинги ўйинни ҳамюртимиз Ирода Тўлаганова ва хитойлик Тинг Ли жуфтлигининг ғолибига қарши ўтказади. Янаям аниқроқ айтадиган бўлсак, улар чорак финал баҳсларида рўбарў келишади.

– Мен учун кўпроқ Ирода билан тушиш анча қийин кечиши табиий, – дейди Елена. – Биринчидан, И. Тўлагановaнинг маҳорати сайқаллашаётган бўлса, иккинчидан, ҳозир у ажойиб спорт формасига эга. Нима бўлганда ҳам ғалаба қозониш учун астойдил ҳаракат қиламан.

Яна бир қизиқарли беллашув Франческо Скиавони (Италия) ва Надежда Островская (Белоруссия) ўртасида кечди. Италиялик спортчи бош соврин учун асосий даъвогарлардан эканлигини бу баҳсда ҳам исботлади. У икки сетдаёқ (6/2, 6/4) рақиби устидан ғалаба қозониб, чорак финалга чиқди.

– Тошкент кортлари менга нафақат омад келтираяпти, – дейди Скиавони, – балки юртингизнинг ўзига хос жамоли, халқингизнинг анъаналари, миллий кийимларингиздан олам-олам таассурот олдим. Шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, бу ерда бизга кўрсатилган меҳмондўстлик, юксак савиядаги шароитдан барча-барча мамнун.

Исроиллик Нила Расенни икки сетда (6/2, 6/2) мағлубиятга учратган Юи Жинг-Куан (Хитой) ҳам чорак финалдаги рақибини кутаяпти. Сараланган ўйинчилар орасида тўртинчи поғонани банд этган бу спортчи ҳам бош совринни қўлга киритишни ният қилган.

Куни кеча WTA Tour таснифидаги беллашувлар дастуридан муқим ўрин олган яна бир тадбир – болалар куни ўтказилди. Кортларга ташриф буюрган ёш теннисчилар кўзларида порлаган нурни, эртанги кунга ишончни кўриб ҳайратланасан киши. Улар бу ерда маҳоратли спортчилардан сабоқ олиш билан бирга, профессионал теннис юлдузлари ила ширин суҳбат қурдилар. Келажакда улардан-да зўр теннисчи бўлишга ваъда бердилар. Бунинг учун эса, хорижий мутахассислар таъкидлаганидек, мамлакатимизда барча шароитлар яратилган.

Бешинчи бор ўтказилаётган Тошкент турнири 18 июн куни ниҳоясига етади. Статистика ишқибозлари учун маълум қиламизки, турнир ғолиби 22 минг, финал иштирокчиси 11 минг, учинчи ва тўртинчи ўрин соҳибаларининг ҳар бири 6 минг АҚШ долларига эга бўладилар.

Озод БЕК,
«Халқ сўзи» мухбири.

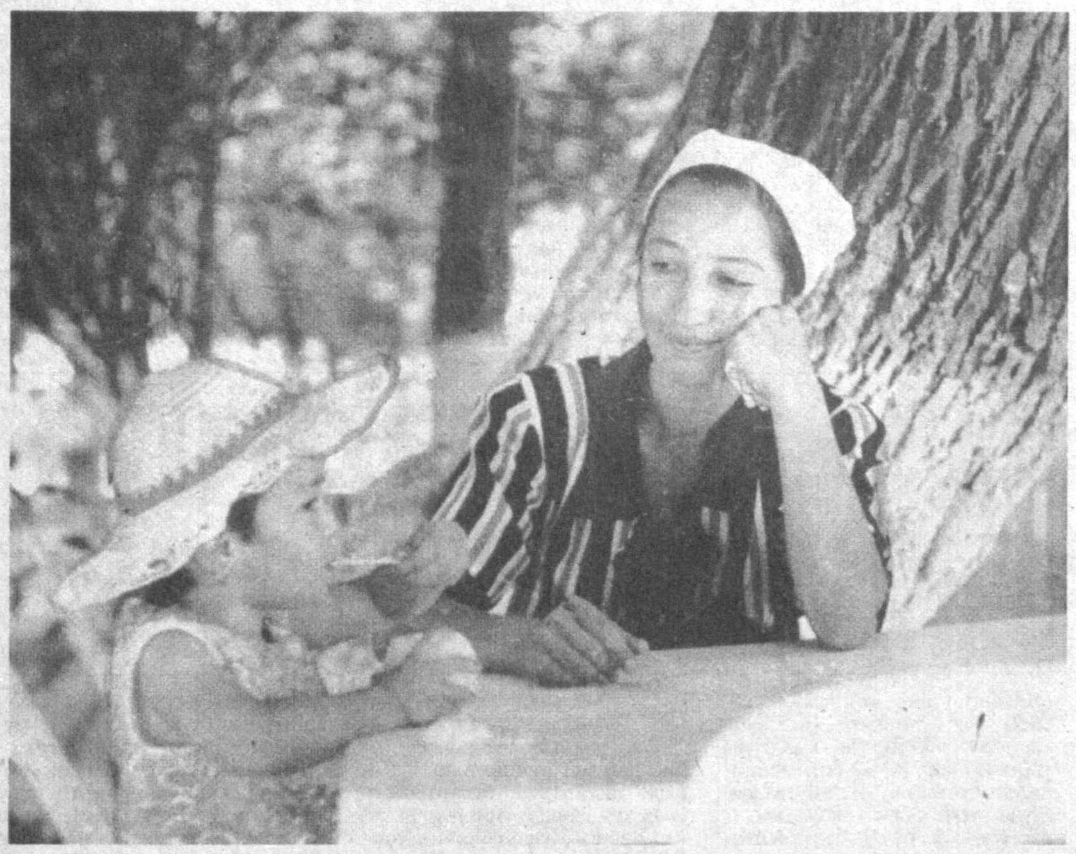

Фарахбахш дамлар.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ сурат лавҳаси.

МАЙДОН МАҲОРАТ МАТОНАТ

Футбол бўйича Ўзбекистон тўққизинчи миллий чемпионати 18-турининг марказий учрашуви Самарқандда, майдон эгалари «Самарқанд» ва пешқадам «Дўстлик» жамоалари ўртасида бўлиб ўтди. Бу ўйиннинг кескин курашларга бой бўлиши олдиндан кутилганди. Негаки, мамлакатнинг ўтган йилги чемпион жамоаси ўзларини таъқиб қилаётган асосий рақибларидан анча ўзиб кетишган. Кейинги саккиз турда эса фақат ғалаба нашидасини суришган. Аҳамиятлиси, пешқадам сафар ўйинларида биронта ҳам мағлубиятга учрамаган эди. Жамоалар шу пайтгача республика биринчилигида 10 марта беллашиб, уларда бирор марта дуранггa имзо чекишмаган. Бешта ғалаба «Дўстлик» томонида, қолган бештаси самарқандликлар ҳисобида.

БИР ЎЙИНДА ТЎҚҚИЗТА ГОЛ

Ўйин бошланишидан икки соат аввал мухлислар билан лиқ тўлган стадион учрашувнинг 9-дақиқасидаёқ ларзага келди. «Самарқанд» жамоаси ҳимоячиси Раҳматулла Фузайловнинг чамаси 20 метрлар масофадан йўллаган тўпи Алишер Аҳмедов қўриқлаётган дарвозанинг чап бурчагига бориб тушди. 15-дақиқада «Дўстлик» футболчиси Бахтиёр Ашурматовнинг чиройли зарбасидан сўнг ҳисоб тенглашди — 1:1. Шундан сўнг меҳмонлар ҳужумида янада жонланиш сезилди. Лекин ҳал қилувчи дақиқаларда улар имкониятлардан фойдалана олишмади. Биринчи бўлимнинг сўнгги 20 дақиқасида самарқандликлар ташаббусни тўлиқ ўз қўлларига олишди. Рақиб дарвозаси олдида кетма-кет хавфли вазиятлар юзага келтирилди. Ана шу дақиқаларда самарқандликлар чемпионликка ҳақиқий даъвогарлардан бири эканлигини исботлай олишди. Ойбек Усмонхўжаев, Муҳсин Муҳаммадиев, Элшан Гамбаров меҳмонларни яна уч бор ўйинни майдон марказидан бошлашга мажбур этишди.

Иккинчи бўлим эса тенг курашлар остида ўтди. Меҳмонлар мағлубиятдан қутулишга зўр бериб уринишди. Жаъфар Ирисметов ҳисобни 4:2 га қисқартиргач, гўё ташаббус «Дўстлик» томонига ўтгандай эди. Лекин бу ҳол узоқ вақт давом этмади. Учрашувнинг иккинчи бўлимида майдонга тушган Равшан Бозоров Гамбаров-Муҳаммадиев комбинациясини ниҳоясига етказиб, ҳисобни 5:2 га етказди. Учрашув охиригача яна шу футболчилар — Ирисметов ва Бозоров бир мартадан муваффақиятга эришдилар.

Шундай қилиб турнинг марказий учрашуви 6:3 ҳисобида самарқандликлар фойдасига ҳал бўлди. «Дўстлик» биринчи бор сафардан «қуруқ» қайтди. Бемалол айтиш мумкин, учрашув ниҳоятда ҳужумкорликда ўтди, чиройли лаҳзаларга бой бўлди. Аммо бир ўйинда дарвозаларнинг тўққиз бор нишонга олинишини қандай изоҳлаш мумкин. Наҳотки, мамлакатнинг ўтган йилги чемпиони — бу йилги пешқадам «Дўстлик»нинг ҳимояси шунчалик бўш ёки улар стадионни тўлдириб ўтирган мухлислар ҳайқириғидан ўзларини йўқотиб қўйишдимикан?

Учрашувда футболимизга ярашмаган яна бир қусур — қўполлик ҳам кўзга ташланди. Бу борада, айниқса, иккинчи бўлимда «Дўстлик»нинг «устунлиги» яққол сезилди. Ҳатто ўйинчиларни тартибга чақиришга бош ҳакам Рашид Айтеков ва қанотдаги ҳакамлар ҳам ожизлик қилиб қолишди. Бу дамда тартиб сақловчилар ҳам майдонга тушишга мажбур бўлдилар.

«Дўстлик» мағлубиятга учраса-да, ҳамон пешқадамликни сақлаб турибди. Жамоа ҳисобида 44 очко бор. Иккинчи ўриндаги «Самарқанд» бу ғалабадан кейин очколар сонини 40 тага етказди.

Ушбу турнинг қолган ўйинларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Навбаҳор»-«Хоразм» — 3:1, «Темирйўлчи»-«Турон» — 1:1, «Зарафшон»-«Кимёгар» — 0:0, «Бухоро»-«Пахтакор» — 4:3, «Қизилқум»-«Семурғ» — 0:0, «Нефтчи»-«Сўғдиёна» — 3:1, «Андижон»-«Гулистон» — 5:1, «Насаф»-«Металлург» — 4:3, «Сурхон»-«Трактор» — 2:0.

Абдурасул САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Оролбўйида янги институт

Ўзбекистон Республикаси ФА Қорақалпоғистон бўлими тизимида "Оролбўйи ижтимоий-иқтисодий муаммолари" илмий-текшириш институти иш бошлади. Янги илм маскани Оролбўйи ҳудуди ижтимоий-иқтисодий муаммоларини илмий жиҳатдан ўрганишни йўлга қўйиш, хориж ва Ватанимиз фан-техника янгиликларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш каби қатор масалалар билан шуғулланади.

Бундай илмий-тадқиқот институтини ташкил этиш эҳтиёжи чорак аср муқаддам кун тартибига қўйилган эди. Лекин шўролар тузуми даврида бу ҳаётий масала ҳал қилинмади. Фақат мустақиллик шарофати билан Оролбўйи ижтимоий-иқтисодий муаммоларини ўз вақтида ҳал қилишда муҳим ўринни эгаллайдиган мазкур институт иш бошлади.

Янги илмгоҳ «Интернет» тизимига уланди. Бу эса мазкур тармоқ орқали халқаро жамғармалар ва ташкилотлар билан алоқани мустаҳкамлаб, илмий ишларни кенгайтириш, ривожлантириш учун зарур грантлар олиш имконини беради.

А.ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

Тошкентдаги омборхонадан

Россияда ишлаб чиқарилган турли хил

АККУМУЛЯТОРЛАР ВА ЭКСКАВАТОР (ЭО-3323)

сотилади.

Маҳсулотлар учун кафолат берилади.

Тел/факс: 78-31-11; 78-76-87.

2920

«АСАКА» БАНКИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ФИЛИАЛИ

корхоналар ва ташкилотларга (жисмоний шахслар) депозит сертификатларини сотади ва даромад олишга имконият беради.

СЕРТИФИКАТЛАР

3 ойлик сертификатлар бўйича – 8% йиллик ҳисобида;
1 йиллик сертификатлар бўйича – 10% йиллик ҳисобида фоиз ставкасида даромад тўлашни кафолатлайди.

Депозит сертификатнинг номинал қиймати бир миллион сўмдан кам бўлиши мумкин эмас.

Манзилимиз: 700031, Тошкент ш., И. Оқилов кўч., 40.
Тел. (371) 120-84-08, факс 120-84-07.

2995

SHARP, CANON, KONICA, UTAXнинг
тармоқ рақами ускуналари билан иқтисод қилинг

БУ XXI АСРНИНГ ЭНГ САМАРАЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДИР.

МАРКАЗЛАШГАН НУСХА КЎЧИРУВЧИ-ПРИНТЕР СИЗНИНГ ОФИСИНГИЗДА, СИЗНИНГ СТОЛИНГИЗ УСТИДА.
А-4; А-3; 600 dpi;
дақиқасига 10-60 нусха (А4).
«ТУРОН» АТК ОМБОРИДАН.

ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ҲУҚУҚЛИ ДИЛЛЕР
«TURON» ASIAN TECHNICOL COMPANY
Манзил: Тошкент ш., Х. Олимжон майдони, 1 Б.
Тел/факс (998-71) 137-47-00

©РАПресса 2996

ХАЛҚАРО ТУРИЗМ МУТАХАССИСЛАРИ

Халқаро туризмни ривожлантириш мақсадида шу соҳа мутахассисларини кўплаб тайёрлашга эътибор кучайтирилмоқда. Тошкент Давлат иқтисодиёт университетида халқаро туризм факультетининг ташкил этилиши нур устига аъло нур бўлди.

Олий ўқув юртининг халқаро туризм иқтисодиёти кафедраси негизида вужудга келган бу факультетда «Туризм менежменти», «Туризм маркетинги» ҳамда «Туризм сервиси» деб номланган янги кафедралар очилди.

Ана шу мутахассисликлар бўйича дарслик ва ўқув қўлланмаларини яратишга киришилди. Халқаро туризм иқтисодиёти кафедраси дарслик ва ўқув-методик адабиётларни ўзаро айрибош қилиш мақсадида чет мамлакатлар олий ўқув юртлари билан ҳамкорликни йўлга қўйди. Малайзиядаги Интан институти, Стонфорд коллежи билан тузилган шартномалар ўз ижобий натижасини бера бошлади. Шунингдек, АҚШнинг Нью-Йорк университети билан ҳам шартномалар имзоланди. Ҳамкорлик шартномалари асосида факультет талабаларини хорижий мамлакатларда ўқитиш бўйича махсус дастур тайёрланди.

Акбар АЛИЕВ.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти раҳбарияти ва жамоаси институтнинг собиқ ўқитувчиси **Хурсана БОБОЖОНОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳуманинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент вилояти «Пилла» акциядорлик бирлашмаси жамоаси Янгийўл тумани «Пилла» акциядорлик жамияти бошқаруви раиси Ваҳобжон Зуфаровга падари бузруквори **Аҳмаджон ЗУФАРОВнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ

замонавий тўлов воситаси

СЎМ ПЛАСТИК КАРТОЧКАЛАРИНИ

таклиф этади.

Карточка эгаларига йилига 36% даромад тўланади. Бу фоизлар ҳар ойда ҳисобланиб, карточкангизга киритилиши ҳисобга олинса, Сиз қўйган маблағга қўшиладиган даромад йилига 42,6% ни ташкил этади.

Ҳисоб варағингиз қаерда очилганидан қатъи назар, Сиз ўз сўм карточкангиз билан хоҳлаган пайтингизда бизнинг ҳар қандай муассасамиздан хоҳ банкомат, хоҳ касса орқали нақд пул олишингиз мумкин.

Сўм карточкаси ёрдамида супермаркетлар, дўконлар, ресторанлар, хизмат кўрсатиш корхоналари, уяли алоқа компанияларида товарлар ва хизматлар ҳақини тўлаш, шунингдек, авиа ва темир йўл кассаларидан чипталар сотиб олиш мумкин.

Сўм карточкаси эгаларининг ҳаёти ва саломатлиги бепул суғурта қилинади.

«Ўзмиллийбанк» - катта даромад олишингиз ва пулларингизни бут сақлаш кафолати.

Сиз Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг исталган бўлим ёки филиалига мурожаат қилиб, сўм пластик карточкасига эга бўлишингиз мумкин. Маълумот учун телефон: (+99871) 137-62-80

NBU

2957

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Ахборот, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик — 133-78-92;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 516,
22228 нусхада босилди,
ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда операторлар С. ЛУКИН ва Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — Ю. ҲАМИДОВ.
Навбатчи муҳаррир — Ф. САНАЕВ.
Навбатчи — М. ХОЛМАТОВА.
Мусаҳҳиҳ — А. САТТОРОВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 22.50
1 2 3 4 5 6